

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
VASA YRKESHÖGSKOLA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Johanna Andlin

GENERATIONSVÄXLING I AKTIEBOLAG

Case: Företag X Ab

Företagsekonomi
2012

ABSTRAKT

Författare	Johanna Andlin
Lärdomsprovets titel	Generationsväxling i aktiebolag. Case: Företag X Ab.
År	2012
Språk	svenska
Sidantal	64 + 2 bilagor
Handledare	Anna-Lena Berglund

Bakgrunden till att jag valt att skriva mitt lärdomsprov om generationsväxling är att Företag X Ab ville veta mer om alternativen och hur de beskattas, för att kunna avgöra vilket alternativ som är lämpligast för dem. Syftet med arbetet blev efter diskussion med parterna i bolaget att ta reda på det alternativ som är skattemässigt mest lönsamt för övertagaren, där överlåtarens krav samtidigt beaktas. Ämnet är högst aktuellt då mer än en tredjedel av små- och medelstora företag står inför en generationsväxling.

Arbetets teoretiska del behandlar vilka förberedelser man bör göra och vilka faktorer man bör beakta innan man genomför en generationsväxling. Jag redogör vidare för hur ett företag värderas, vilka generationsväxlingsalternativen är samt hur de beskattas.

Resultatet av undersökningen visar att det totalt sett förmånligaste alternativet för övertagaren är att få hela bolaget som gåva. Beaktar man endast skatten som alternativet ger upphov till är gåvoartat köp med ett vederlag på över 50 procent av företagets gängse värde det mest förmånliga, då övertagaren kan undgå gåvoskatt om han ansöker om skattelättnad. Överlåtelseskatten måste han ändå betala.

ABSTRACT

Author	Johanna Andlin
Title	Generation Change in Limited Companies. Case: Company X Ltd
Year	2012
Language	Swedish
Pages	64 + 2 Appendices
Name of Supervisor	Anna-Lena Berglund

The background to the thesis about generation change in limited companies is that the company in my case study wanted to learn more about the alternatives and how the taxation works in order to be able to decide which alternative would be the best for them. The aim is to find out the alternative that is the least expensive for the transferee considering taxation. The transferor's demands will also be taken into consideration. At the moment a third of small and middle-sized companies face a generation change.

The content of the theory part of the thesis covers preparations one ought to do and factors that must to be taken into consideration before carrying through a generation change. I review how a company is valued, what the alternatives are for a generation change and how they are taxed.

The result of the case study shows that the least expensive alternative for the transferee is pure gift. If you only see to the taxation purchase gift with a price of more than 50 percent of the current value is the least expensive. Then the transferee does not have to pay any gift tax, only transmission tax.

Keywords	Generation change, taxation, limited company, company valuation
----------	---

INNEHÅLL

ABSTRAKT

ABSTRACT

1	INLEDNING	9
1.1	Syfte och problemformulering	10
1.2	Avgränsning	11
1.3	Metoder	11
2	PLANERING ÄR A OCH O	12
2.1	Att hitta en övertagare	14
2.2	Finansiering	14
2.3	Överlåtarens krav	15
2.4	Kompensera övriga barn	16
2.5	Byte av bolagsform	16
2.6	Checklista	17
3	FÖRETAGSVÄRDERING	20
3.1	Avkastningsvärde	21
3.2	Substansvärde	22
4	GENOMFÖRANDET – VILKA ÄR ALTERNATIVEN?	26
4.1	Köp	26
4.2	Gåva	27
4.3	Gåvoartat köp	28
5	BESKATTNINGEN	29
5.1	Köp	29
5.2	Gåva	33
5.3	Gåvoartat köp	35
5.4	Skattelättnad i gåvoskatten	35
5.5	Förhandsbesked och förhandsavgörande	39
6	CASE: FÖRETAG X AB	40
6.1	Undersökningsmetoder	41
6.2	Planering	42
6.3	Företagets värde	43
6.4	Generationsväxlingsalternativen och deras beskattning	45

	5
6.4.1 Köp.....	45
6.4.2 Gåva	47
6.4.3 Gåvoartat köp	56
6.4.4 Jämförelse av alternativen.....	58
7 AVSLUTNING	60
KÄLLOR	63
BILAGOR	

FÖRTECKNING ÖVER FIGURER OCH TABELLER

Figur 1.	Sme-företag som förväntas göra en ägar- eller generationsväxling i procent.	s. 9
Figur 2.	Största orsaken till generationsväxling eller att överlämna verksamheten.	s. 10
Figur 3.	Största utmaningen för sme-företag beträffande ägar- och generationsväxling i procent.	s. 13
Figur 4.	Planerar ett företagsköp inom de närmaste åren.	s. 13
Figur 5.	Företagets minneslista.	s. 18
Tabell 1.	Posterna i balansräkningen och värderingen av dessa.	s. 24
Tabell 2.	Exempel Ab:s balansräkning.	s. 25
Tabell 3.	Generationsväxlingsalternativen.	s. 26
Tabell 4.	Uträkning av överlåtelsevinst som grund för beskattningen.	s. 31
Tabell 5.	Gåvoskatt: Skatteklass I.	s. 34
Tabell 6.	Gåvoskatt: Skatteklass II.	s. 34
Tabell 7.	Företag X Ab:s resultat 2009–2011	s. 44
Tabell 8.	Företag X Ab:s substansvärde.	s. 45
Tabell 9.	Övertagarens totala utgift vid köp.	s. 46
Tabell 10.	Hela företaget ges som gåva i en rat.	s. 48
Tabell 11.	Gåva i rater utan skattelättnad.	s. 50
Tabell 12.	Gåva i rater med skattelättnad.	s. 51

Tabell 13.	Skattelättnad i gåvoskatten för gåva i rater.	s. 52
Tabell 14.	Substansvärde 27 000 euro vid andra gåvoraten.	s. 54
Tabell 15.	Jämförelse av skattebördan för gåva i rater om substansvärdet stiger från 23 035,74 till 27 000 euro.	s. 55
Tabell 16.	Vederlaget utgör högst 50 % av gängse värde.	s. 56
Tabell 17.	Vederlaget överstiger 50 % av gängse värde.	s. 57
Tabell 18.	Jämförelse av generationsväxlingsalternativen enligt total utgift.	s. 59

FÖRTECKNING ÖVER BILAGOR

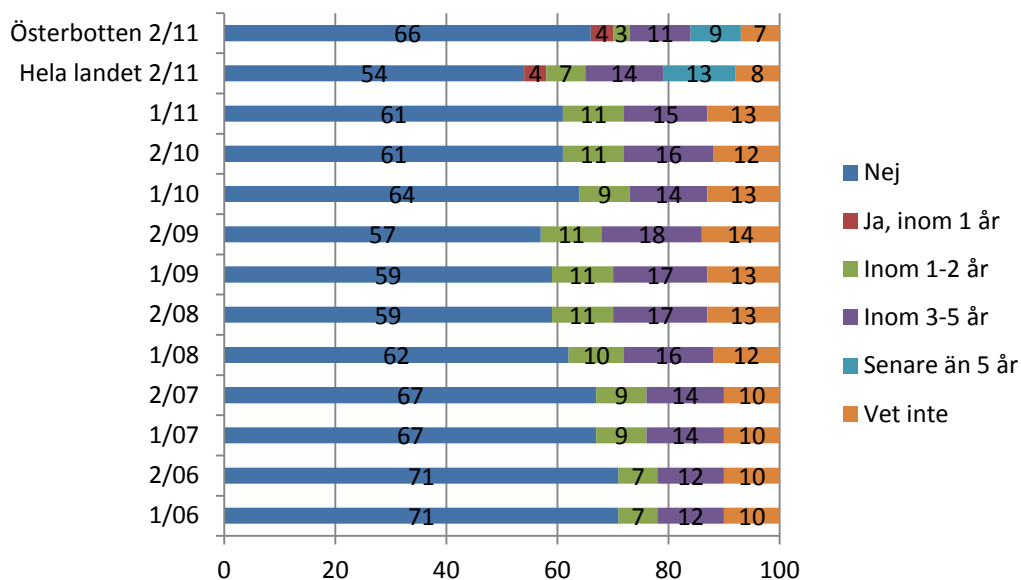
BILAGA 1. Resultaträkning åren 2009–2011, balansräkning år 2011

BILAGA 2. Intervju med ägaren och övertagaren

1 INLEDNING

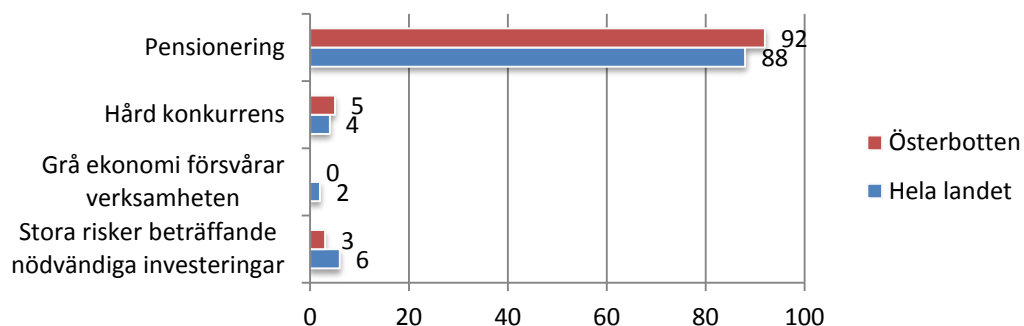
Skatteförvaltningen beskriver generationsväxling som en situation där ett aktiebolag, personbolag eller enskild näringsidkare överför företagsverksamheten till ägarens barn eller annan person, som i sin tur fortsätter med verksamheten. Generationsväxlingen kan ske medan ägaren ännu lever eller efter hans eller hennes död. Den kan påverka inkomstbeskattningen, arvs- och gåvobeskattningen och överlåtelsebeskattningen antingen för överlåtaren, övertagaren eller för själva bolaget om bolaget är ett aktiebolag eller personbolag. (Skatteförvaltningen 2011 a, 1). Överlåtaren är den person som ger företaget vidare och övertagaren är den person som tar över företaget och fortsätter verksamheten.

Suomen Yrittäjät, Finnvera och Arbets- och näringsministeriet gör två gånger per år en undersökning kallad Pk-yristysbarometri, på svenska sme-företagsbarometern. I höstens nummer år 2011 behandlades generationsväxlingar som ett aktuellt ämne. Undersökningen baseras på 3 900 företag inom olika branscher och resultatet kan ses i figur 1. Över en tredjedel av små och medelstora företag (sme-företag) står inför en generationsväxling eller ett ägarbyte. 25 procent av sme-företagen väntas genomgå generationsväxlingen inom 5 år.

Figur 1. Sme-företag som förväntas göra en ägar- eller generationsväxling i procent. (Suomen Yrittäjät ry m.fl. 2011 a, 27; 2011 b, 21)

Av figur 2 kan vi läsa att den överlägset största orsaken till ägarbytet är att den nuvarande ägaren går i pension, 92 procent i Österbotten och 88 procent i hela landet.

Figur 2. Största orsaken till generationsväxling eller att överlämna verksamheten. (Suomen Yrittäjät m.fl. 2011 b, 21).

Orsaken till att jag valt att göra mitt lärdomsprov om generationsväxling är att det är aktuellt i företaget som ligger till grund för min undersökning. Under det senaste året har ägaren, som redan är i pensionsåldern, och hans son funderat över möjligheten att föra över företaget på sonen för att trygga verksamheten också i fortsättningen, samtidigt som övertagaren har en säker arbetsplats framöver. För ägaren och sonen är det därmed intressant att samla så mycket information som möjligt om vilka alternativ som finns.

1.1 Syfte och problemformulering

En generationsväxling ska planeras i god tid innan den genomförs och det är viktigt att reda ut vilket eller vilka alternativ som blir mest lönsamma för övertagaren eller överlåtaren, beroende på ur vilken synvinkel man ser saken. Syftet med lärdomsprovet är därför att ta reda på vad en generationsväxling är och på vilka sätt man kan genomföra en sådan i ett noterat aktiebolag. Målet är att hitta det alternativ som är skattemässigt mest lönsamt för övertagaren med beaktande av överlåtarens eventuella krav.

Problemformuleringen lyder på följande sätt: Vad är generationsväxling och hur kan den genomföras i ett noterat aktiebolag? Hur behandlas de olika alternativen

i beskattningen och vilket alternativ är skattemässigt mest lönsamt ur övertagarens synvinkel, samtidigt som överlåtarens krav beaktas?

1.2 Avgränsning

Jag har valt att avgränsa lärdomsprovet till att endast behandla generationsväxling i onoterade aktiebolag och med vinkling på övertagaren, de alternativ som är aktuella för honom samt beskattningen och de skattelättnader som påverkar honom. I de flesta fall har överlåtaren något visst krav, dvs. att han vill ha någon form av inkomst också efter att han överlåtit företaget för att trygga sin pension. Inkomsten kan t.ex. vara hyresinkomster, lön eller avkastningsrätt på aktierna eller ett visst vederlag vid försäljningen av företaget. Även detta bör beaktas när man funderar över vilket alternativ som bästa lämpar sig för de inblandade parterna. Arbets uppbyggnad och val av källor har gjorts med utgångspunkt i case-företaget och faktorer eller situationer som inte är aktuella för Företag X Ab behandlas således mycket kort eller inte alls i detta arbete.

1.3 Metoder

Arbetets första del har en teoretisk utgångspunkt där jag baserat på litteratur och en intervju med en expert redogör för vad en generationsväxling är, hur man kan förbereda och planera den, hur man värderar ett företag samt vilka de vanligaste generationsväxlingsalternativen är och hur de beskattas.

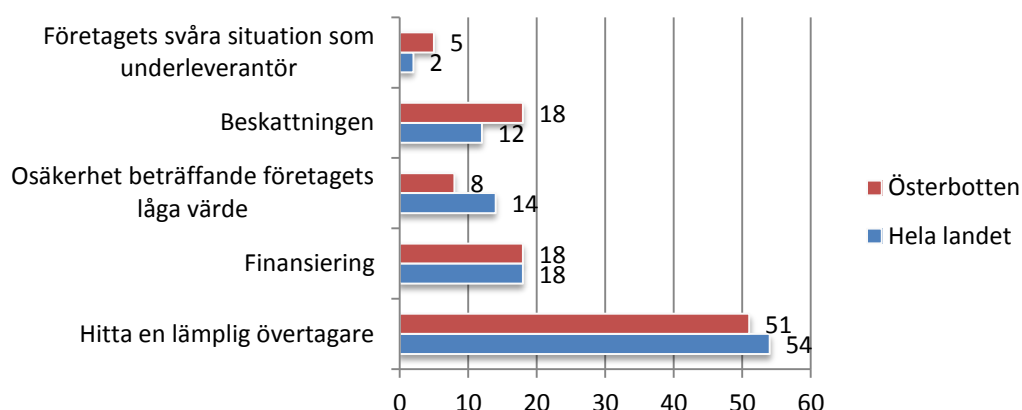
Därefter följer den empiriska delen där jag undersöker hur de olika alternativen utfaller baserat på information och förhållanden för case-företaget. Undersökningen är således utförd i form av en fallstudie där jag använt mig av intervjuer. Baserat på resultaten av undersökningen för jag i avslutningen en diskussion över vilket av alternativen som skattemässigt är mest lönsamt för övertagaren samt vilket alternativt som är mest realistiskt då man beaktar överlåtarens krav.

2 PLANERING ÄR A OCH O

Generationsväxling är inget man genomför i en handvändning. Kapitel två behandlar förberedelser man bör göra och faktorer man bör beakta redan innan generationsväxlingen genomförs. Jag tar upp tidsaspekten, att hitta en övertagare eller ett företag till salu, byte av bolagsform, överlåtarens krav på pensionsarrangemang eller annan typ av inkomst samt finansiering.

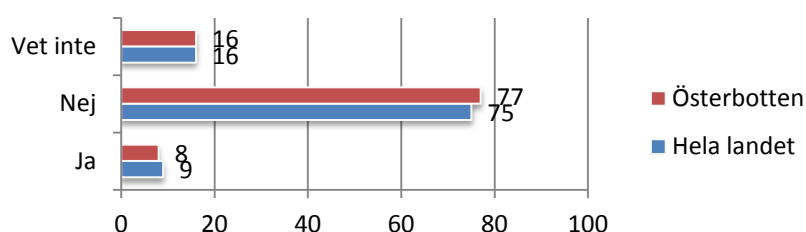
Det är en god idé att börja planera överlåtelsen i ett sådant skede då överlåtaren ännu aktivt orkar delta i företagsverksamheten. På så vis kan överlåtelsen ske kontrollerat, så att man får den största möjliga ekonomiska nyttan. I praktiken har det visat sig att en lyckad generationsväxling borde börja tre till fem år innan de egentliga avgörande besluten tas. Speciellt beskattningen är en utmanande faktor att beakta, eftersom den ändras med jämna mellanrum vilket i sin tur försvårar planeringen. Tiden påverkar även beskattningen på så vis att för att kunna utnyttja skattelättnaderna effektivt så måste man tidsplanera. En annan aspekt är de olika generationsväxlingsalternativen kräver olik lång tid att genomföra. För det tredje är tiden viktig när det gäller att ge och ta över ansvaret i bolaget samt för bolagets bild utåt. Detta är avgörande också när det gäller kundernas, finansiärernas och leverantörernas förtroende för bolaget och den nya övertagaren. (Lakari 2012, 9; Immonen & Lindgren 2009, 4–5).

I Sme-företagsbarometern gjord på hösten 2011 av Suomen Yrittäjät, Finnvera och Arbets- och näringslivsministeriet frågades vad företagarna ansåg vara den största utmaningen vid en generationsväxling eller ett ägarbyte. I figur 3 kan vi se att det svåraste är att hitta en lämplig övertagare följt av finansiering och beskattning.

Figur 3. Största utmaningen för sme-företag beträffande ägar- och generationsväxling i procent. (Suomen Yrittäjät ry m.fl. 2011 b, 21).

Som jämförelse kan vi här ta hur många av de tillfrågade som planerar ett företagsköp inom de närmaste åren. I hela landet är det endast 9 procent som går i sådana tankar. Då blir också problemet med att hitta en övertagare väldigt tydligt.

Figur 4. Planerar ett företagsköp inom de närmaste åren. (Suomen Yrittäjät m.fl. 2011 b, 22).

I planeringsskedet är det bra och till stor nytta att ta reda på så mycket som möjligt om alla tänkbara alternativ. Ställen man kan vända sig till är VASEK och Startia i Vasaregionen, Arbetskraftsbyråerna, Företagarna i Finland/Suomen Yrittäjät ry, banker, juristbyråer, NTM-centralen och lokala företagarföreningar. I södra Österbotten finns också Dynamo i Närpes och Näringslivscentralen i Kristinestad.

2.1 Att hitta en övertagare

För att alls kunna genomföra en generationsväxling, måste det finnas någon som vill ta över verksamheten, vilket inte alltid är lätt att hitta. Att försöka hitta en köpare samt att samla ihop material, dokument, analyser och företagsvärderingar tar mycket tid och utgör en stor del av den tid som ett företagsköp tar att göra. (Suomen Yrittäjät ry 2012).

Var kan man då hitta potentiella köpare? Köpare kan man antingen försöka hitta själv, via annonser eller med hjälp av experter. Potentiella övertagare kan finnas i familjen, bland huvudmän, underleverantörer, leverantörer, konkurrenter eller nyckelpersoner som jobbar för konkurrenterna. Företagsförmedlare kan bistå med kontakter och register över intresserade köpare. Andra som kan vara till hjälp kan vara bankdirektörer, affärsjurister, företagscentran samt NTM-centralerna. På Suomen Yrittäjät ry:s hemsida finns länkar till flera sidor där man kan hitta potentiella köpare. På hemsidan finns också länkar där man kan hitta företag till försäljning för intresserade köpare. (Suomen Yrittäjät ry 2012).

2.2 Finansiering

NTM-centralen erbjuder olika stöd för såväl nya som mer erfarna företagare. Startpeng kan sökas av nya företagare som precis kommer igång med sin verksamhet eller av övertagare vid en generationsväxling. Företagaren kan under max 18 månaders tid få en grunddel på 31,36 euro per dag (år 2012) samt en tilläggsdel på max 60 procent av grunddelens belopp. I undantagsfall kan man få en förlängning på ytterligare sex månader. För att få Startpeng måste företagaren gå en företagartutbildning eller ha erfarenhet av företagande, vara i ekonomiskt behov av stödet, det måste finnas förutsättningar för lönsam företagsverksamhet och dessutom får verksamheten inte påbörjas innan företagaren fått beslut om stödet beviljats. (Arbets- och näringsministeriet 2012; Nydahl 2012). Vid en generationsväxling måste andelen av bolaget som övertagaren får, vara minst 50 procent för att han ska kunna få Startpeng (Sandelin 2012).

Investeringsbidrag kan inte sökas i samband med en generationsväxling, men om övertagaren efter överlåtelsen väljer att investera i nya maskiner kan han ansöka om detta. Bidraget är 20 procent av investeringarnas värde. Investeringarna ska dock minst uppgå till 6 000–7 000 euro exklusive moms för att man ska kunna få bidraget. Det är också möjligt för överlåtaren att göra nyinvesteringar före generationsväxlingen och då ansöka om investeringsbidrag, men i och med det höjs också värdet på bolaget, vilket inte alltid är önskvärt i samband med en generationsväxling. (Nydahl 2012).

Det finns också möjlighet att få bidrag för den första utomstående anställda som anställs i bolaget. Stödet kan fås i max två år och täcker 50 procent av den anställdes löne- och semesterersättningskostnader. Sociala avgifter inkluderas inte. Detta kan vara ett lämpligt alternativ om överlåtaren inte fortsätter i företaget efter överlåtelsen. (Nydahl 2012).

Från Finnvera är det möjligt att ansöka om minimilån eller kvinnolån på upp till 35 000 euro. Bankerna hjälper många gånger till med kontakten till Finnvera samt att ordna lånet. (Nydahl 2012).

2.3 Överlåtarens krav

Även om överlåtaren ger eller säljer bolaget och verksamheten vidare, är det vanligt att han vill ha någon sorts inkomst från bolaget också efter överlåtelsen. Jag tar upp avkastningsrätt på aktier, pensionsarrangemang och möjlighet till hyresinkomster.

Överlåtaren kan välja att behålla avkastningsrätten på de aktier han överlåter. Med andra ord kan han få dividendutdelning på de aktier han överlåtit till övertagaren. Den här rätten ska beaktas när man bestämmer aktiernas gängse värde. Gängse värde beskrivs i kapitel 3 som handlar om företagsvärdering. Om överlåtaren behåller avkastningsrätten, ska värdet för avkastningsrätten dras av från företags gängse värde. Årsvärdet för avkastningsrätten baseras på dividendutdelningen under de tre till fem föregående åren. Har dividendutdelningen varit jämn, kan värdet baseras på tre år och har den varit ojämn baseras den på längre tid. Har ingen

dividend delats ut utgör årsvärdet av 5 procent av aktiernas gängse värde. Om överlåtaren avsäger sig avkastningsrätten betraktas detta som en skild överlåtelse. Avsägelse av avkastningsrätten beaktas i gåvobeskattningen endast ifall den förbehållna rätten nämns i köpebrevet eller i en dylik överlåtelsehandling. (Skatteförvaltningen 2011 b, 8–10). Om man kommer överens om detta alternativ kan man redan i förväg slå fast hur många år dividend utdelas för de aktier som överläts (Nydahl 2012).

I sådana fall där fastigheten inte är skriven i företagets namn, utan ägs privat av ägaren har han möjlighet att få hyresinkomster. Hyresinkomster beskattas som kapitalinkomst.

Varje företagare är tvungen att teckna en företagarförsäkring, dvs. en FöPL-försäkring. När företagaren går i pension får han åtminstone pension från den. Det är också möjligt att teckna en frivillig pensionsförsäkring, som företaget betalar in till. Inbetalningar till frivilliga pensionsförsäkringar är avdragbara i beskattningen för företaget och ökar samtidigt företagarens pensionsinkomster när han väl går i pension. (Nydahl 2012).

2.4 Kompensera övriga barn

Då överlåtaren har flera barn och endast ett eller en del av barnen övertar verksamheten bör man också fundera över hur de övriga barnen ska kompenseras. I de flesta fallen försöker man i samband med generationsväxlingen också kompensera de barn som inte tar över företaget. I den mån det är möjligt ger ägaren någon form av egendom till motsvarande värde åt sina övriga barn. Egendomen kan bestå av pengar eller en andel av sommarstugan eller liknande. Övertagaren kan ändå många gånger dra det längre strået vad gäller värdet på den egendom som ges, men han tar å andra sidan också en ekonomisk risk i och med barnen som företagare. (Nydahl 2012).

2.5 Byte av bolagsform

Vid vissa tillfällen kan det löna sig att byta bolagsform innan ägarbytet. För en enskild näringsidkare eller firma kan det vara lättare att sälja bolaget om man ex-

empelvis ändrar det till ett aktiebolag. Bolagsformerna som företagaren kan välja mellan är firma, personbolag eller aktiebolag. Skillnaderna mellan dessa ligger bland annat i makt- och ansvarsfördelningen samt krav gällande eget kapital och vinstutdelning. Firma kan ses som den enklaste men samtidigt den mest begränsade bolagsformen medan aktiebolag är den mest utvecklade men också mest krävande av dem. (Lakari 2009, 50).

När verksamheten utökas är det naturligt att firma ändras till personbolag och personbolag ändras till aktiebolag. Att ändra bolagsformen från en enklare till en mer komplicerad sådan godkänns i beskattningen utan att värdestegringar måste realiseras eller dylika åtgärder måste genomföras. Aktiebolag kan inte ändras till någon annan bolagsform om man ska följa kontinuiteten i beskattningen. (Lakari 2009, 50–51).

Alla bolagsformer har sina fördelar och nackdelar och därför ska man noga överväga vilken bolagsform som bäst lämpar sig för den verksamhet man har och den situation man befinner sig i. En orsak till varför man önskar ändra bolagsformen till aktiebolag är om det finns en stor risk i bolaget. Aktiebolag är till skillnad från övriga bolagsformer en egen juridisk person, vilket innebär att företagaren inte är personligt ansvarig för åtaganden gjorde i bolagets namn. (Nydahl 2012).

Eftersom lärdomsprovet behandlar generationsväxling i aktiebolag går jag inte närmare in på byte av bolagsform än så här. Mer information kan hittas i Lakaris bok eller annan litteratur upptagen i källförteckningen.

2.6 Checklista

När övertagaren väl är funnen kan man börja planera själva generationsväxlingen. Suomen Yrittäjät ry (2010 b) har gjort upp en lista över bra saker att komma ihåg och fundera över innan man sätter igång på allvar. Listan kan samtidigt ses som en sammanfattning av detta kapitel, då den lyfter fram de viktigaste förberedelserna. Det här underkapitel baseras helt på samma källa.

Företagets minneslista	
1.	Börja i tid
2.	Anlita experter
3.	Samla och kräv information
4.	Gör upp en strategi
5.	Gör upp ett köpebrev
6.	Ge över och ta över verksamheten på riktigt

Figur 5. Företagets minneslista.

Punkt 1. Börja i tid. Vanligtvis räcker en försäljningsprocess ungefär tio månader, men många gånger drar den ut över ett år. Det allra vanligaste är dock att företagsköpet inte alls blir av eller att man inte ens försöker sälja företaget. För att påskynda processen gäller det att sätta ner såväl tid och pengar samt att anlita expertis inom området. I de flesta företag finns saker som kunde göras för att underlätta försäljningen av företaget. Köparen ska å sin sida komma ihåg att om man inte gör sig besvär eller lägger tid på att hitta sitt drömföretag, blir det också svårt att hitta det den dagen man vill köpa ett.

Punkt 2. Anlita experter. Genom att anlita experthjälp sparar företagaren tid, minskar risker och underlättar beslutsfattandet. Dessutom är de första diskussionerna ofta avgiftsfria. Experten kan genast säga vilket alternativ som är mest lämpligt för det specifika företaget eller om det är klokast att skjuta upp planerna till senare eller rent av förkasta idén om en generationsväxling. Han vet också var man får hjälp med olika saker, om det finns behov av hjälp och vad den i så fall kostar. Kostnaderna för experthjälpen är bara några procent av värdet på företagsköpet och nyttan den medför är mycket större än kostnaden.

Punkt 3. Samla och kräv information. Företaget gör klokt i att samla alla ikraftvarande avtal, dokument, ritningar, bokslut, m.m. från de senaste tre åren på ett och samma ställe. Det lönar sig inte att sälja eller köpa ett företag om pappren inte är i skick. Säljaren bör förstå att oklarheter i dokumenten eller svårigheter att få fram dem minskar sannolikheten att få företaget sålt eller att få ut det pris man önskar. Såväl försäljaren som köparen bör kolla upp varandras bakgrunder. Det gäller

också att diskutera möjligheterna till lån och investeringar med finansiärerna och vilka alternativ som finns. Det är betydligt svårare att få finansiering till företaget än till en bostad. Innan försäljaren ger köparen tillgång till viktig information bör han be köparen skriva på ett avtal om tystnadsplikt, för att minska risken för företagsspionage.

Punkt 4. Gör upp en realistisk strategi. Ta reda på vad ett aktieköp eller överlåtelse av verksamhet skulle innebära för dig samt vilka fördelar, problem, kostnader och skatter som följer med dem samt vilka alternativ det finns till finansiering. Gör sedan en realistisk företagsvärdering där du utgår från vilken typ av köpare som mest sannolikt är intresserad av att köpa företaget och hur han eller hon finansierar köpet. Brister i värderingen kan få hela köpet och företags rykte att falla. Köparen ska å sin sida akta sig för att pruta för mycket på priset utan sakliga grunder, eftersom detta kan resultera i att säljaren drar sig ur. Företagsvärderingar gjorda av experter är pålitliga uträkningar och inte godtyckliga gissningar.

Punkt 5. Gör upp ordentliga köpebrev. Ett bra köpebrev förebygger stridigheter och ger råd om hur man ska handla i oväntade situationer. Det lönar sig absolut att anlita en expert vid uppgörandet av köpebrevet. Du ska vara säker på att alla viktiga aspekter är nedskrivna och att du förstår vad de innebär i praktiken. Köparen har skyldighet att ta reda på och säljaren har skyldighet att förklara. Vid ett sådant här köp finns inget konsumentskydd, vilket innebär att man inte kan hänvisa till att man inte förstod vad som sagts i avtalet. Läs noga genom köpebrevet för att försäkra dig om att alla punkter är upptagna och vilka konsekvenserna är om man bryter mot punkterna i avtalet.

Punkt 6. Ge över och ta över ansvaret på riktigt. När ägarbytet sker bör säljaren ge över ansvaret för verksamheten till övertagaren och låta honom ta plats i företaget. Även då man kommit överens om en övergångstid där säljaren fortfarande står till förfogande i företaget. Viktigt är att ansvaret för företaget och verksamheten på allvar flyttas över till övertagaren.

3 FÖRETAGSVÄRDERING

Innan jag går in på alternativen för hur man kan genomföra en generationsväxling ska jag ta upp hur man värderar ett företag. Företagets värde blir viktigt speciellt när överlåtelsen ska beskattas. De vanligaste sätten att värdera företag på är avkastningsvärdemetoden och substansvärdemetoden och därför har jag valt att endast behandla dessa två metoder, eftersom case-företaget är ett litet onoterat aktieföretag och således inte har något noterat marknadspris att gå efter.

Vi börjar med att klargöra begreppet gängse värde. Gängse värde på aktier motsvarar det troliga överlåtelsepriset för aktierna. Om man nyligen sålt aktier i företaget, används priset som betalats för dessa i första hand som bas när gängse värde fastställs. Kravet för att använda denna referensram är att överlåtelsen måste ha ägt rum relativt nyligen på en fri marknad mellan oberoende parter. Om företagets värde i huvudsak baseras på överlåtarens kompetens och arbetsinsats och han inte längre är kvar i företaget efter överlåtelsen, är det inte lämpligt att basera företagsvärdet på priset för sålda aktier. Då det inte finns något aktiepris att jämföra med fastställs gängse värde utgående från avkastningsvärdet eller substansvärdet. Nackdelen med dessa två metoder är att de tar lite hänsyn till särdrag i företaget, där t.ex. uträkandet av kassaströmmar kan ge en mer rättvis bild. Företagets minimivärde motsvarar alltid substansvärdet. (Skatteförvaltningen 2011 b, 35–36).

Vid värderingen och valet av metod ska man alltid beakta företagets verksamhet och den situation som företaget befinner sig i. I idéföretag där företagets värde i första hand baseras på t.ex. personalens kompetens, produkter och tjänster är avkastningsvärdemetoden ett lämpligare alternativ. Om företagsvärdet främst utgörs av ägarens kompetens och arbetsinsats och han lämnar företaget efter överlåtelsen, är substansvärdemetoden lämpligare. Då substansvärdet är lika med eller större än avkastningsvärdet är företagets värde det samma som substansvärdet. Är avkastningsvärdet större än substansvärdet kan man ta ett medeltal av dessa. (Skatteförvaltningen 2011 b, 40).

3.1 Avkastningsvärde

Avkastningsvärdemetoden kallas också diskontering eller kapitalisering. Med hjälp av avkastningsvärdet räknar man ut nuvärdet av den avkastning objektet väntas ge i framtiden. Formeln för avkastningsvärdet är $A = T/i$, där A är avkastningsvärdet, T är den årliga nettoavkastningen eller tillgångens värde och i är kapitaliseringsräntesatsen eller avkastningen som objektet väntas ge i procent. Enligt Skatteförvaltningens anvisning använder man olika kapitaliseringsräntesatser beroende på vilket objekt som är föremål för värderingen. För aktier eller företagsandelar i bolag räknar man med en ränta på 15 procent. (Skatteförvaltningen 2011 b, 3).

Eftersom Skatteförvaltningen (2011 b, 39–40) vill utgå från uppgifter som kan verifieras när de fastställer beskattningen, baserar de i huvudsak sina uträkningar av avkastningsvärdet på resultaten för de tre senaste åren. Korrigeringar kan behöva göras i tillfälliga poster och bokslutsdispositionerna i resultaträkningen före man börjar räkna. Till tillfälliga poster hör exempelvis gåvor och överlåtelsevinster på anläggningstillgångar. Korrigeringar i bokslutsdispositionerna kan gälla att dra av förändringar i avskrivningsdifferenser och frivilliga reserveringar. Om lön inte har betalats ut till företagaren fastän han jobbar i företaget dras också företagarens kalkylerade lönekostnader bort från resultatet. Beloppet ska motsvara den lön som en arbetare med samma yrkeskunskap skulle få för samma arbete. Av resultaten räknar man ut ett medeltal som sedan delas med kapitaliseringsräntesatsen. En räntesats på över eller under 15 procent är också möjlig om företaget har motiverade skäl till detta. Blir medeltalet av resultaten negativt är avkastningsvärdet noll.

Exempel: Exempel Ab:s avkastningsvärde.

År 1 har företaget gjort en vinst på 10 000 euro, år 2 en förlust på 4 000 euro och år 3 en vinst på 30 000 euro. Medeltalet av resultaten blir $(10\,000 - 4\,000 + 30\,000) / 3 = 12\,000$ euro. Medeltalet ska nu delas med kapitaliseringsräntesatsen på 15 procent: $12\,000 / 0,15 = 80\,000$ euro. Avkastningsvärdet för bolaget är alltså 80 000 euro.

Till skillnad från Skatteförvaltningen som baserar sina uträkningar på verifierbara historiska resultat och uppgifter poängterar Suomen Yrittäjät ry (2010 a) vikten av att göra upp pålitliga och realistiska prognoser över framtida resultat för till exempel de kommande fem åren. Prognoserna ska sedan ligga till grund för avkastningsvärdet. Hur många år man väljer att basera uträkningarna på och vilka uppgifter som finns att tillgå skiljer sig mellan olika branscher. Ur köparens synvinkel är det minst lika intressant och viktigt att få en uppfattning om framtiden som det är att se på historiken, speciellt då man överväger vilket pris man kan tänka sig att betala för bolaget i fråga. Prognoserna och en realistisk uppfattning om framtiden behövs även vid förhandlingar med finansiärerna och kan vara avgörande för om köparen får finansiering eller inte.

När man gör upp en prognos ska tyngdpunkten ligga i de senaste räkenskapsperiodernas resultat. Justeringar i resultaträkningen kan vara nödvändiga för att få en så rättvis bild som möjligt och justeringarna kan leda till såväl förbättringar som försämringar i resultatet jämfört med den officiella versionen. Man gör klokt i att ta hjälp av experter inom området, som kan hjälpa till att få fram riktgivande värden. (Suomen Yrittäjät ry 2010 a).

3.2 Substansvärde

Substansvärdet är alltid det värde som företaget minst värderas till. Värdet fås genom att man från tillgångarna i företaget drar bort dess skulder. Substansvärdet är därmed i stort sett detsamma som det egna kapitalet i bolaget. Om skulderna överstiger värdet av tillgångarna är substansvärdet noll och den del av skulderna som överskrider tillgångarna minskar företagets gängse värde. Värderingen görs vanligtvis på basen av den senaste räkenskapsperiodens balansräkning, men kan också baseras på ett mellanbokslut eller på den pågående räkenskapsperioden ifall det ger en tillförlitlig bild av den nuvarande situationen och verksamheten i företaget. Om det skett väsentliga förändringar i balansräkningen under året ska korrigeringar göras i de poster där förändringarna skett. (Skatteförvaltningen 2011b, 36; Suomen Yrittäjät ry 2010 a).

Värdet på de olika posterna i balansräkningen fastställs antingen utifrån balansvärdet eller utifrån någon annan tillgänglig uppgift. Då får man fram tillgångarnas och skuldernas gängse värden. Man bör komma ihåg att substansvärdet räknas ut för att bestämma hela företags värdet. Därför kan värderingen skilja sig åt då man fastställer företags värdet från när man fastställer värdet för en enskild post i balansräkningen då endast den ska säljas. (Skatteförvaltningen 2011b, 36–37). I tabell 1 har jag baserat på Skatteförvaltningens anvisningar (2011b, 37–39) sammanfattat hur posterna i balansräkningen värderas.

Suomen Yrittäjät ry (2010 a) påpekar att balansräkningen främst är uppgjord för att möta de informationsbehov som Skatteförvaltningen har. Genom att ta reda på fastigheters, maskiners och placeringars marknadsvärde kan värdet bli mer realistiskt och justeringar kan göras därefter. På grund av att objektens gängse värde kan sjunka och öka med tiden kan det vara klokt att vara noggrann med och lägga tid på värderingen.

Tabell 1. Posterna i balansräkningen och värderingen av dessa.

Post	Balans- värde	Gångse värde	Tilläggsinformation
Immateriella förnödenheter	X		Poster utan förmögensvärde (t.ex. etablerings- och organisationsutgifter) räknas inte med. Betydande rättigheter som ger inkomster värderas enligt avkastningsvärdemetoden.
Fastigheter	X	X	Värderas minst till balansvärde, men till gängse värde om högre.
Maskiner och inventarier	X	X	Värderas minst till balansvärde, men till gängse värde om högre.
Övr. materiella förnödenheter, förskottsbetalningar och icke slutförda anskaffningar	X		
Placeringar	X	X	Aktier i dotterbolag och intresseföretag värderas minst till balansvärdet.
Omsättningstillgångar	X		
Fordringar	X		Kalkylerade skattefordringar räknas inte med.
Finansiella värdepapper		X	
Pengar och banktillgodohavanden	X		
Obligatoriska reserveringar	X		
Kalkylerade/latenta skattekulder			Räknas inte med.
Främmande kapital	X		

Om det i företagets balansräkning finns aktier i onoterade bolag eller andelar i sammanslutningar, dvs. öppna bolag och kommanditbolag, baseras värdet på dessa vanligtvis på substans- eller avkastningsvärdet, som då utgör aktiernas gängse värde. (Skatteförvaltningen 2011 b, 36–37).

Exempel: Exempel Ab:s substansvärde.

Tabell 2. Exempel Ab:s balansräkning.

Tillgångar		Skulder	
Material	20 000 €	Långfristiga lån	40 000 €
Maskiner	30 000 €	Latenta skatteskulder	1 000 €
Fordringar	2 000 €	Kortfristiga skulder	3 000 €
Bank	18 000 €		
Tillgångar totalt	70 000 €	Skulder totalt	44 000 €

Tillgångarna i bolaget utgör totalt 70 000 euro. I balansräkningen utgör skulderna 44 000 euro, men eftersom latent skatteskulder inte ska räknas med så är skulderna 43 000 euro. För att få substansvärdet tar vi bort skulderna från tillgångarna: $70\,000 - 43\,000 = 27\,000$ euro. Företagets substansvärde är 27 000 euro.

4 GENOMFÖRANDET – VILKA ÄR ALTERNATIVEN?

Vid en generationsväxling har de berörda parterna olika alternativ på vilka överlåtelsen kan genomförs. Det handlar om köp, gåva eller gåvoartat köp och dessa alternativ förklaras närmare i detta kapitel.

Med ett köp menas egentligen ett köp till gängse värde och vederlag som understiger gängse värde räknas som gåvoartat köp. I beskattningen räknas dock överlåtelsen som ett köp om priset som betalas för företaget överstiger 75 procent av dess gängse värde. En ren gåva är alltid helt vederlagsfri. Allt däremellan är gåvoartat köp. (Immonen & Lindgren 2009, 18)

Tabell 3. Generationsväxlingsalternativen.

Alternativ	Tilläggsinformation
Köp	Om priset är över 75 % av gängse värde.
Gåva	Vederlagsfritt
Gåvoartat köp	Om priset är 75 % eller mindre av gängse värde.

4.1 Köp

Vanligtvis är köp det förmånligaste alternativet för säljaren. Då får företagaren värdet på företagets egendom realiserat till gängse pris, samtidigt som han får ersättning för företagets namn och rykte, kundkrets samt avtal med samarbetspartners. Företaget kan på så vis prissättas till sitt rätta värde. Då företaget säljs till en utomstående köpare, säljs företaget vanligtvis till gängse pris. Om övertagaren är en nära släkting kan man sälja till ett lägre pris än gängse värde eller genomföra överlåtelsen genom gåva. (Lakari 2012, 9).

Vid ett företagsköp överlåter säljaren företaget åt köparen mot ett vederlag. Vanligtvis består vederlaget av pengar, men kan också bestå av någon annan typ av egendom och då är det fråga om byte. Vid försäljningen av ett aktiebolag är det bolagets aktier som säljs och eftersom aktierna är värdepapper måste köparen be-

tala överlåtelseskatt. Överlåtelseskatten utgör 1,6 procent av försäljningspriset och måste betalas inom två månader från att köpeavtalet undertecknats. Försäljaren måste för det mesta betala skatt på försäljningsvinsten, men i vissa fall kan vinsten också vara helt skattefri när man gör en generationsväxling. (Lakari 2012, 10). Beskattningen behandlas närmare i kapitel fem.

I huvudsak kan ett köp genomföras genom muntlig överenskommelse och behöver alltså inte göras upp i skriftlig form. Köpet uppstår genom att två parter gör viljeyttringar, ett anbud och godkännande av anbudet. Anbudet binder försäljaren och svaret binder köparen till avtalet. (Lakari & Engblom 2009, 34–35). Vid ett företagsköp lönar det sig dock att göra upp ett köpebrev, för att säkerställa att parterna är överens om alla punkter och det är klart för alla vilka konsekvenserna är om man bryter mot avtalet.

4.2 Gåva

En gåva är en ensidig rättshandling, där objektet och äganderätten överförs till en annan person utan vederlag. En gåva anses vara fullbordad då mottagaren har fått det han lovats. Exempelvis anses gåvan av en aktie eller ett värdepapper vara fullbordad när mottagaren fått aktiebrevet eller när värdeandelen bokats på värdeandelskontot. (Lakari & Engblom 2009, 15).

Om gåvogivaren ger lös egendom till make, maka, förälder, barn eller barnets make eller maka eller någon annan nära anhörig som bor i samma hushåll som gåvogivaren, ska gåvan meddelas till magistraten. Detta eftersom mottagaren då får skydd mot gåvogivarens borgenärer, om de kräver tillbaka sin andel t.ex. efter en konkurs eller vid utmätning. Anmälan kan gärna göras så fort gåvan getts eller tagits emot, eftersom det finns en tidsfrist på tre år från att anmälan gjorts, inom vilken borgenärerna ännu kan kräva tillbaka gåvan. Efter denna tidfrist kan borgenärerna inte längre kräva tillbaka gåvan, förutsatt att gåvomottagaren tagit emot gåvan i god tro. Anmälan kan göras av såväl gåvogivaren som gåvomottagaren och blanketten hittas på Magistratens hemsida. (Lakari & Engblom 2009, 15; Magistraterna 2012).

När man ger bort lös egendom kan det vara bra att göra upp ett gåvobrev där man tar upp gåvogivarens och -mottagarens uppgifter, objektet som ges i gåva samt tidpunkten för överlåtelsen. Formkraven på ett gåvobrev är fritt. (Lakari & Engblom 2009, 15).

Vid generationsväxling är förskott på arv alltid en gåva, som arvlåtaren under sin livstid ger till arvingen. Gåvomottagaren behöver inte vara en nära släkting, utan det räcker att mottagaren har rätt att ta emot arvet. Förskott på arv kan vara helt eller delvis vederlagsfritt. (Lakari & Engblom 2009, 15).

4.3 Gåvoartat köp

Om överlåtaren säljer företaget till ett lägre pris till förmån för köparen kan detta ses som ett gåvoartat köp. I beskattningen och enligt Lag om skatt på arv och gåva anses en överlåtelse där högst 75 procent av gängse värde ha betalats vara ett gåvoartat köp. Skillnaden mellan det erlagda vederlaget och objektets gängse värde räknas som gåva och på den delen ska mottagaren betala gåvoskatt. I civilrätt finns inget motsvarande begrepp, utan överlåtelsen anses antingen vara köp eller gåva. (Lakari 2009, 12; Lakari & Engblom 2012, 15).

Om priset för bolaget är 75 procent eller lägre av gängse värde anses skillnaden mellan dessa vara en gåva från säljaren till köparen. För att köpet inte alls ska beskattas som gåva måste priset alltså överstiga 75 procent av gängse värde. Annars beskattas övertagaren med gåvoskatt. (Lakari 2012, 13, 32; ArvsskatteL 18 § 3 mom.).

Då det är fråga om generationsväxling kan reglerna kring skattelättnaden göra att priset även kan understiga 75 procent av företagets gängse värde, utan att skillnaden mellan gängse värde och det betalda priset anses som gåva. (Lakari 2012, 13).

5 BESKATTNINGEN

I kapitel fyra presenterades de olika generationsväxlingsalternativen. I detta kapitel fördjupar vi oss i beskattningen av alternativen och då med fokus på övertagarens möjlighet till skattelättnader och i vilka fall han kan förlora den.

Vid en företagsöverlåtelse gör man alltid klokt i att undersöka vilka konsekvenser de olika alternativen medför i beskattningen. Å andra sidan ska man inte enbart utgå från beskattningen när man gör sitt beslut. Viktigast är att sätta upp ett slutmål och förverkliga detta. När målet väl är i sikte kan man börja skatteplanera för att sänka skattepåföljden. Det gäller dock att ha helhetsbilden i fokus där minimeringen av skatter inte nödvändigtvis är den viktigaste biten, utan hur företagsköpet kan genomföras mest praktiskt. (Lakari 2012, 16).

5.1 Köp

När det gäller försäljning av företaget är det i första hand överlåtaren som beskattas för den eventuella överlåtelsevinst han gjort vid försäljningen. Övertagaren beskattas inte alls i det här skedet. Anskaffningsutgiften som uppstått vid köpet har däremot senare betydelse för övertagaren, ifall han i sin tur säljer företaget vidare.

Lakari & Engblom (2009, 40) menar att försäljning av bolagets aktier är det enklaste sättet och skattemässigt mest fördelaktiga alternativet för försäljaren, eftersom allt ansvar flyttas över till köparen i samband med försäljningen. Överlåtelsevinsten räknas ut genom att överlåtaren från försäljningspriset får dra bort anskaffningsutgiften för aktierna. På den del som då blir kvar, dvs. vinsten, betalar överlåtaren kapitalskatt. Kapitalskatten år 2012 är 30 procent för summor upp till 50 000 euro och 32 procent för summor över 50 000 euro (Lakari 2012, 10). Beskattningen sker i regel för det år som köpeavtalet tecknats oberoende av när köpesumman betalas, vilket kan vara bra att beakta om försäljaren ger köparen betalningstid (Lakari 2012, 10, 20).

Vid ett aktieköp blir också köparen tvungen att betala en överlåtelseskatt på 1,6 procent av priset han betalar eftersom aktier är värdepapper. Detta måste köparen

själv se till att betala in till Skatteförvaltningen inom två månader från att köpeavtalet undertecknats, oberoende av när köpesumman betalas till försäljaren. Skatteförvaltningen ska också ha en uträkning över överlåtelseskatten samt ett kvitto på att betalningen är gjord. Om helhetspriset inte är överenskommet när köpeavtalet görs upp kan man göra en uppskattning av överlåtelseskatten och justera den senare när priset är bestämt. (Lakari 2012, 23).

Då man räknar ut överlåtelsevinsten får man från försäljningspriset dra av anskaffningsutgiften för aktierna samt tilläggsinvesteringar och utgifter som uppstått p.g.a. försäljningen eller köpet. Man kan också göra avdrag enligt en presumtiv anskaffningsutgift. Om ägaren ägt företaget i mindre än tio år är den presumtiva anskaffningsutgiften 20 procent av försäljningspriset och om ägaren ägt företaget i minst tio år är den presumtiva anskaffningsutgiften 40 procent. I den presumtiva anskaffningsutgiften ingår redan sannolika utgifter för tilläggsinvesteringar och utgifter för försäljning och köp. Dessa får därför inte läggas till om man väljer att räkna med den presumtiva anskaffningsutgiften. Den presumtiva anskaffningsutgiften får användas om den verkliga anskaffningsutgiften är mindre än den presumtiva. Skatten räknas därefter på den del som blir kvar, alltså på överlåtelsevinsten. (Lakari 2012, 18–19, Skatteförvaltningen 2011, 2). I tabell 4 får vi ett exempel på hur uträkningarna av överlåtelsevinsten ser ut beroende på vilken anskaffningsutgift som används som bas. Exemplet är en sammanfattning från Lakaris bok (2012, 18).

Exempel:

Tabell 4. Uträkning av överlåtelsevinst som grund för beskattningen.

	Anskaffningsutgift		
	Verklig	Presumtiv 20 %	Presumtiv 40 %
Försäljningspris	100 000	100 000	100 000
Anskaffningsutgift	-12 500	-20 000	-40 000
Övriga utgifter	-1 000		
Överlåtelsevinst	86 500	80 000	60 000

Överlåtelsevinsten kan bli skattefri för överlåtaren om han och köparen uppfyller vissa krav. Enligt Inkomstskattelagen (ISkL) 48 § 1 mom. 3 är överlåtelsevinsten skattefri för överlåtaren om han åtminstone säljer 10 procent av aktierna till övertagaren, om mottagaren är överlåtarens barn, barnbarn eller syskon (antingen ensamma eller tillsammans med make eller maka), samt att överlåtaren ägt aktierna i bolaget i minst tio år. I 5 mom. sägs vidare att övertagaren har en karenstid på fem år, under vilken han inte får sälja företaget vidare. Om övertagaren säljer företaget innan fem år förflutit går skattelättnaden förlorad. Vanligtvis får man från överlåtelsevinsten dra av anskaffningsutgiften för egendomen för att få fram den beskattningsbara delen av överlåtelsevinsten. Vid försäljning innan karenstiden förflutit måste man från övertagarens anskaffningsutgift dra bort den överlåtelsevinst som den ursprungliga överlåtaren fått skattefritt. Man kan också säga att man blir tvungen att lägga till den ursprungliga överlåtarens skattefria överlåtelsevinst till övertagarens överlåtelsevinst när han säljer innan karenstiden upphör.

Sammanfattningsvis kan vi alltså konstatera att beskattningen av den ursprungliga överlåtarens överlåtelsevinst inte alls påverkas av att mottagaren sålt verksamheten vidare innan karenstiden löpt ut. Det är i stället övertagaren som i och med detta får en högre överlåtelsevinst och på så vis blir beskattad med en högre skatt än om han sålt företaget efter att karenstiden gått ut. Då hade övertagaren fått dra

av hela anskaffningsutgiften utan att behöva lägga till överlåtarens överlåtelsevinst. (Skatteförvaltningen 2011 a, 7–8). Tiden räknas dessutom inte från om med den dag köpet ingåtts, utan från den dag beskattningen fastställts för köpet eller försäljningen, vilket kan vara flera månader efter att köpet ingåtts (Lakari 2012, 40). För att lättare förstå hur detta räknas ut följer här ett exempel.

Exempel: Sonen säljer aktier vidare innan karenstiden löpt ut

Pappa har ägt aktierna i bolaget i tio år och säljer dem nu till sonen. Tre år senare säljer sonen i sin tur alla aktierna vidare.

	Pappa	Son
Anskaffningsutgift	100 000	250 000
<u>Försäljningspris</u>	<u>250 000</u>	<u>450 000</u>
Överlåtelsevinst	150 000	200 000

Enligt ISkL 48 § 1 mom. punkt 3 är överlåtelsevinsten skattefri för fadern. Eftersom endast tre år har förflutit sedan sonen övertog aktierna så beaktas den del som fadern fått skattefritt när sonens skatt på överlåtelsevinsten räknas ut.

Överlåtelsepris	+ 450 000
Anskaffningsutgift	- 250 000
<u>Faderns överlåtelsevinst</u>	<u>+ 150 000</u>
Sonens överlåtelsevinst	350 000

Om sonen i stället väljer att sälja hälften av aktierna till ett pris på 225 000 euro och själv behålla andra hälften blir det på följande sätt:

Överlåtelsepris	+ 225 000
Anskaffningsutgift (50 % * 250 000)	- 125 000
<u>Faders överlåtelsevinst (50 % * 150 000)</u>	<u>+ 75 000</u>
Sonens överlåtelsevinst	175 000

(Skatteförvaltningen 2011 a, 7–8)

I exemplen ovan hade det också varit möjligt att använda den presumtiva anskaffningsutgiften. Före 1.1.2011 fick man endast använda den verkliga anskaffningsutgiften i en sådan här situation då skattelättnaden går förlorad. (Skatteförvaltningen 2011 a, 8).

5.2 Gåva

När företaget överläts genom gåva slipper överlåtaren skatt helt, medan övertagaren beskattas med gåvoskatt. Vid en generationsväxling finns det möjlighet till skattelättnader, men om kraven för dessa inte uppfylls bestäms gåvoskatten utifrån företagets gängse värde. Företagets gängse värde är alltid minst dess substansvärde. Här kan det finnas skillnader i hur Skatteförvaltningen och företagaren räknar ut substansvärdet. Om företagaren upplever att Skatteförvaltningen värderat företaget för högt, kan han eller hon besvära sig. (Lakari 2012, 12). Hur ett företag värderas behandlades i kapitel 3.

Gåvoskatten ligger mellan 0–16 procent av försäljningspriset när gåvan sker mellan nära släktingar. När gåvogivaren och mottagaren inte är släkt kan gåvoskatten vara ända upp till 32 procent. Då man genomför en generationsväxling är det möjligt att få skattelättnader oberoende av om överlåtaren och övertagaren är släkt med varandra eller inte. (Lakari 2012, 12).

Om överlåtaren väljer att ge aktierna åt övertagaren utan att få någon form av vederlag i gengäld är det fråga om ren gåva. Övertagaren blir då skyldig att betala gåvoskatt och skatten baseras vid uträkningen på aktiernas gängse värde. (Skatteförvaltningen 2011 a, 19). Enligt Lag om skatt på arv och gåva (ArvsskatteL) 20 § 2 mom. räknar man samman de gåvor som mottagaren fått från samma gåvogivare under de tre senaste åren när man beräknar gåvans värde. Vid stegvis generationsväxling är detta att beakta, eftersom gåvor som mottagaren fått under de tre senaste åren räknas samman som en enda gåva. Är det flera delägare i bolaget som överlåter aktier ses varje överlåtelse som en skild handling och räknas därmed inte ihop. Gåvorna räknas även som separata gåvor om överlåtaren ger aktierna till flera övertagare. (Skatteförvaltningen 2011 a, 10, 19–20).

Ifall man redan betalat gåvoskatt för de gåvor som slås ihop med den senaste gåvan, ska man från skatten av alla gåvor som fåtts under de tre senaste åren dra av den skatt som redan betalats. Också om gåvorna gett upphov till skattelättnader i gåvobeskattningen på grund av generationsväxling, ska skattelättnadens belopp räknas bort. Gåvor är skattefria om de understiger ett värde av 4 000 euro. (Skatteförvaltningen 2011 a 10–11; ArvsskatteL 20 § mom. 2, 55 §).

Det finns två skatteklasser för gåvoskatt. Skatteklass I gäller gåvogivarens make eller maka, arvingar i rakt uppstigande och nedstigande led, maken eller makans arvinge i nedstigande led samt gåvogivarens sambo om han eller hon omfattas av bestämmelserna om sambor i inkomstbeskattningen. Skatteklass II gäller övriga. (ArvsskatteL § 11). Tabellerna 5 & 6 är tagna från Lag om skatt på arv och gåva § 19a.

Tabell 5. Gåvoskatt: Skatteklass I.

Den beskattningsbara andelens värde i euro	Konstant skattetal vid andelens nedre gräns, i euro	Skatteprocent för den överstigande delen
4 000–17 000	100	7
17 000–50 000	1 010	10
50 000–200 000	4 310	13
200 000–	23 810	16

Tabell 6. Gåvoskatt: Skatteklass II.

Den beskattningsbara andelens värde i euro	Konstant skattetal vid andelens nedre gräns, i euro	Skatteprocent för den överstigande delen
4 000–17 000	100	20
17 000–50 000	2 700	26
50 000–	11 280	32

Exempel:

Bo har bestämt sig för att ge 5 procent av aktiestocken i sitt företag i gåva åt systerdottern Anna. Aktiernas sammanlagda värde är 4 100 euro. Gåvoskatten för Anna räknas enligt skatteklass II. $(4\,100 - 4\,000) \times 20\% + 100 = 120$ euro. Hade Anna varit Bos dotter skulle gåvoskatten ha blivit $(4\,100 - 4\,000) \times 7\% + 100 = 107$ euro.

5.3 Gåvoartat köp

Vid generationsväxlingar är det vanligt att sälja företaget till ett lägre pris än dess gängse värde. Gåvomottagaren beskattas med gåvoskatt om priset han betalt utgör högst $\frac{3}{4}$ av företagets gängse värde. Det är dock möjligt att få skattelättnader om man vid en generationsväxling måste betala gåvoskatt. (Skatteförvaltningen 2011 a, 8). Då vederlaget för ett köp eller byte är högst $\frac{3}{4}$ av gängse värde anses skillnaden mellan vederlaget och gängse värde utgöra en gåva enligt lag om skatt på arv och gåva 18 § 3 mom. Därmed kallas denna typ av överlåtelser för gåvoartat köp.

Normalt anses ett köp vara gåvoartat om priset för företaget är 75 procent av gängse värde eller lägre. För att gåvomottagaren eller köparen inte ska beskattas med gåvoskatt måste priset alltså vara över 75 procent av gängse värde. I generationsväxlingssituationer räcker det om priset är över 50 procent av företagets gängse värde för att få skattelättnader. Nedgången i priset beskattas då inte som gåva för köparen. Vid en generationsväxling är det alltså möjligt att ge större rabatt på priset än i ett vanligt köp. (Lakari 2012, 32).

5.4 Skattelättnad i gåvoskatten

För att få skattelättnader i samband med en generationsväxling måste en ansökan göras till Skatteförvaltningen innan gåvoskatten fastställs. Möjligheten till skattelättnad förutsätter vissa kriterier och baserat på dessa kan övertagaren antingen helt eller delvis slippa gåvoskatt. Villkoren för att delvis slippa gåvoskatt är att gåvan innefattar ett företag eller en del av ett företag, att mottagaren fortsätter att driva verksamheten i företaget samt att gåvoskatten överstiger 850 euro. Den för-

sta punkten där gåvan ska innefatta ett helt företag eller delar av det innebär att andelen för en enskild gåva minst måste uppgå till 10 procent av bolagets aktier. Man kan alltså inte räkna ihop de gåvor som getts under de senaste tre åren, som Skatteförvaltningen gör när de räknar ut gåvoskatten, utan gåvan måste utgöra minst 10 procent per gåvotillfälle. För att helt slippa gåvoskatt ligger skillnaden i den sista punkten. Då måste överlåtelsen ske mot ett vederlag på över 50 procent av företagets gängse värde. Om övertagaren säljer företaget vidare innan fem år förflutit går skattelättnaden förlorad och han måste betala den skatt han egentligen skulle ha betalt förhöjd med 20 procent. Om övertagaren inte betalar något vederlag eller betalar ett vederlag på högst 50 procent av företagets gängse värde kan han delvis undgå att betala gåvoskatt (ArvsskatteL § 55, 57; Skatteförvaltningen 2011 a, 10–11, 13)

Övertagaren måste fortsätta med verksamheten genast efter överlåtelsen. Även om den som överlåter företagsverksamheten inte måste utöva verksamheten personligen måste den som tar över företaget vara personligen involverad i ledningen av företaget för att villkoret om kontinuitet ska anses vara uppfyllt. Att vara i ledande ställning innebär exempelvis att övertagaren är ordinarie medlem i bolagets styrelse eller vd. (Skatteförvaltningen 2011 a, 12–13).

En gåvoskattedeklaration ska lämnas in av gåvomottagaren till Skatteförvaltningen inom tre månader från att han eller hon fått sin gåva. Yrkan på skattelättnad ska alltid göras skriftligt. Yrkan kan göras på samma blankett som gåvodeklarationen görs eller genom en fritt formulerad bilaga som bifogas till gåvoskattedeklarationen. (Skatteförvaltningen 2012).

Hur räknas då gåvoskatten ut? Jag börjar med att definiera begreppen nettoförmögenhet, aktiens matematiska värde och generationsväxlingsvärde. Företagets nettoförmögenhet fås fram genom att från företagets tillgångar ta bort skulderna, vilket med andra ord motsvarar företagets egna kapital. Aktiens matematiska värde fås när man delar nettoförmögenheten på antalet utställda aktier i bolaget (Lag om värdering av tillgångar vid beskattningen (VärdL) § 5). Generationsväxlingsvärde eller gv-värde används när man räknar ut skattelättnaden vid en generationsväx-

ling. Värdet motsvarar 40 procent av nettoförmögenheten eller aktiens matematiska värde (Skatteförvaltningen 2011 b, VI).

Vanligtvis behöver inga justeringar göras vid uträkningen av aktiens matematiska värde eller gv-värdet. Uträkningen av aktiernas matematiska värde baseras på det senast tillgängliga bokslutet innan gåvoöverlåtelsen skett. (Skatteförvaltningen 2011 a, 14). Notera att latent skattefordringar och -skulder inte räknas med (VärdL § 2).

Skatteförvaltningen (2011 a, 13–14) förklarar skattelättnaden som skillnaden mellan skatten på gängse värde och skatten på generationsväxlingsvärdet (gv-värdet). Skatten som ska betalas efter skattelättnaden är alltså gåvoskatten på gv-värdet, eller minst 850 euro.

Exempel: Generationsväxlingsvärde och ren gåva

Delikatess Ab har tillgångar på 200 000 euro och skulder på 100 000 euro. Nettoförmögenheten i bolaget är med andra ord $200\,000 - 100\,000 = 100\,000$ euro. Antalet utställda aktier är 100 stycken och aktiens matematiska värde blir således $100\,000 / 100 = 1\,000$ euro. Generationsväxlingsvärdet blir $100\,000 \times 40\% = 40\,000$ euro.

Dottern Anna får företaget i gåva av sin mamma. Om ingen ansökan om skattelättnad görs blir Anna tvungen att betala följande summa i gåvoskatt (enl. skatteklass I): $(100\,000 - 50\,000) \times 13\% + 4\,310 = 10\,810$ euro. Gör hon en ansökan om skattelättnad till Skatteförvaltningen innan gåvoskatten fastställs betalar hon följande summa i gåvoskatt: $(40\,000 - 17\,000) \times 10\% + 1\,010 = 3\,310$ euro. Skattelättnaden blir i detta fall 7 500 euro.

I överlåtelser som genomförs som gåvoartat köp beaktas endast den del av aktiernas gv-värde som hänför sig till gåvan. Denna proportionalitetsprincip iakttas även i situationer där den som överlåter aktierna förbehåller sig rätten till aktiernas avkastning. Som värde av avkastningsrätt avdras från aktiernas gv-värde den proportionella andel som motsvarar den andel som avkastningsrättens gängse värde utgör av aktiernas gängse värde (Skatteförvaltningen 2011 a, 15).

Exempel: Gåvoartat köp

Anna ska ta över sin mammas delikatessbutik. Bolagets gängse värde är 100 000 euro. Anna betalar 45 000 euro i vederlag åt sin mamma. Skatteförvaltningen anser då att Anna fått en gåva på 55 000 euro som beskattas med gåvoskatt. Anna ansöker om skattelättnad i samband med överlåtelsen. Gv-värdet på gåvan blir $55\,000 \times 40\% = 22\,000$ euro. Gåvoskatten blir $(22\,000 - 17\,000) \times 10\% + 1\,010 = 1\,510$ euro. Utan skattelättnad hade gåvoskatten blivit $(55\,000 - 50\,000) \times 13\% + 4\,310 = 4\,960$ euro. Skattelättnaden blir alltså 3 450 euro.

Om Anna istället betalar 55 000 euro i vederlag blir utfallet ett annat. I samband med överlåtelsen kan Anna ansöka om skattelättnad och helt undgå gåvoskatt eftersom vederlaget hon betalar överstiger 50 procent av företagets gängse värde. Hade Anna inte ansökt om skattelättnad skulle hon ha blivit skyldig att betala en gåvoskatt på $(45\,000 - 17\,000) \times 10\% + 1\,010 = 3\,810$ euro. Notera att Anna i bägge exemplen blir skyldig att betala överlåtelseskatt på det vederlag hon betalar för företaget. Överlåtelseskatten är 1,6 procent av vederlaget.

Också här går skattelättnaden förlorad om övertagaren överlåter verksamheten innan fem år förflutit från överlåtelsen. Den del som utgjort skattelättnaden debiteras förhöjd med 20 procent. Man kan sälja aktier upp till under 50 procent av aktiestocken utan att förlora skattelättnaden. Säljs aktierna i flera poster räknas dessa samman, och om övertagaren innan karenstiden förflutit sålt 50 procent av aktiestocken eller mer förlorar han skattelättnaden. Den ursprungliga övertagaren ska göra en anmälan om överlåtelsen till Skatteförvaltningen inom tre månader. Om verksamheten måste läggas ner exempelvis p.g.a. konkurs, exekutiv auktion, avvitrning, dödsfall, sjukdom, olönsamheter eller av andra jämförbara skäl går skattelättnaden inte förlorad. (Skatteförvaltningen 2011 a, 16).

Vid en generationsväxling kan övertagaren ansöka om förlängd betalningstid på gåvoskatten hos Skatteförvaltningen. Ansökan måste lämnas in innan gåvobeskattningen fastställs. Villkoren är att gåvan ska innefatta hela eller en del av företaget, övertagaren ska fortsätta driva verksamheten och gåvoskatten uppgår till minst 1 700 euro. Skatten fördelas då i jämna rater, med minimirater på 850 euro,

under en period på högst fem år. För att få tiden förlängd till fem år måste skatten uppgå till minst 4 250 euro. Ingen ränta uppbärs i och med detta. (Skatteförvaltningen 2011 a, 17).

5.5 Förhandsbesked och förhandsavgörande

Om man vill vara på den säkra sida, speciellt om arrangemanget är ekonomiskt betydelsefullt och genomförs i flera skeden, kan det vara bra att få ett skriftligt förhandsutlåtande från Skatteförvaltningen innan man beslutar sig för hur ägarbytet ska genomföras. Man ansöker då antingen om ett förhandsbesked eller om ett förhandsavgörande, som är bindande för Skatteförvaltningen. Beskattningen fastställs enligt förhandsbeskedet eller -avgörandet om den skattskyldige så vill. Om den skattskyldige godkänner det görs beslutet enligt Skatteförvaltningens uträkningar och om han inte godkänner det får han tid att fundera över andra alternativ. (Lakari 2012, 134–135).

För ärenden som berör inkomstskatten ansöker man om ett förhandsbesked från Skatteförvaltningen. Ärendet kan då gälla prissättningens riktighet vid försäljningen av företaget eller säljarens möjlighet till skattelättnad. Kostanden för förhandsbeskedet ligger mellan 300–900 euro och om ärendet kräver omfattande utredningar 1 800 euro. Förhandsavgörande ansöker man om vid ärenden som gäller gåvobeskattnings, som även det ansöks om hos Skatteförvaltningen. Ärendet kan gälla prissättningen vid försäljningen, värdering av gåva eller möjligheten till skattelättnad. Kostnaden för förhandsavgörandet ligger mellan 100–300 euro. Också från Centralskattenämnden kan man få förhandsavgöranden som då gäller inkomstbeskattningen. Kostnaderna där ligger mellan 700–1 800 euro och 3 000 euro för mer omfattande ärenden. (Lakari 2012, 136).

6 CASE: FÖRETAG X AB

Innehållet i den empiriska delen börjar med bakgrundsfakta om case-företaget som efterföljs av en kort redogörelse över de undersökningsmetoder som använts. Därefter kommer jag att gå genom samma steg som tagits upp i teorin, dvs. planering, företagsvärdering och beskattningen av de olika generationsväxlingsalternativen baserat på fakta och förutsättningar för Företag X Ab. Fokuset i undersökningen ligger i att försöka hitta det alternativ som är skattemässigt mest lönsamt för övertagaren samtidigt som överlåtarens krav beaktas.

Företag X Ab håller på med byggnadsplåtslageri och grundades 2001. Företaget är i huvudsak verksamt i Österbotten, men arbeten har även utförts på andra håll i Finland. Tjänsterna består av takbeklädnad och reparation av plåttak samt mindre plåtarbeten som skorstenar, fönsterbleck, kupor och montering av hängrännor och stuprör.

Ägaren äger ensam alla aktierna i bolaget. Innan han startade eget jobbade han som byggnadsplåtslagare på ett av Stockholms största plåtslageri i 25 år. Där fick han gedigen erfarenhet av olika typer av takarbeten och de gjorde mycket arbeten på k-märkta och skyddade byggnader. Sonen har jobbat i företaget under somrarna sedan 2003 och mer eller mindre på heltid sedan våren 2007 med ett års avbrott för studier. För att bli duktig inom branschen krävs mycket arbetserfarenhet. Inga andra anställda finns i företaget.

I trakten finns två andra företag som erbjuder motsvarande eller liknande tjänster. Konkurrenssituationen påverkar dock inte mängden arbete, eftersom efterfrågan överstiger utbudet ganska kraftigt. Företaget har fått ett gott rykte och hittills har kunderna skött all marknadsföring. Kunderna är främst privatkunder men arbeten har även gjorts åt företag, stad och kommun samt kyrka och församling.

Den ekonomiska situationen i bolaget är god. Företaget har inga lån för tillfället, vilket gör det mycket solitt. Den goda efterfrågan på tjänsterna samt att ekonomin är väl skött borde bädda för goda möjligheter att få finansiering då sonen troligen vill göra nya investeringar i bolaget när han tar över verksamheten.

6.1 Undersökningsmetoder

I och med att jag utgår från case-företaget blir arbetet en fallstudie av ett specifikt företag. Informationen om bolaget, övertagaren och överlåtaren har jag samlat genom en intervju och genom att titta på boksluten för åren 2009–2011. I undersökningen har jag sedan utgått från detta material. Nedan beskrivs fallstudien som metod samt kort vad en kvalitativ undersökning innebär.

Då man gör en fallstudie studerar man ett eller ett fåtal objekt eller en situation på djupet under en begränsad tid. Man kan söka efter likheter och olikheter, sådant som är gemensamt och unikt hos fallen som studeras, sampel samt vad som påverkas eller påverkar i samband med förändringar. Materialinsamlingen kan göras med hjälp av observationer och intervjuer. Fallstudien som metod har bl.a. kritiserats för att uppgifter och material kan vara svåra att kontrollera och att det lätt kan bli snedvridet, då man endast studerar enstaka situationer. Av samma orsak är det svårt att göra generella antaganden utgående från undersökningen. (Bell 2006, 20–22).

Wallén (1996, 115–117) beskriver fallstudien i likande ordalag som Bell. Fallstudien är en undersökning av ett konkret fall under riktiga förhållanden. Materialet kan utöver intervjuer och observationer också samlas med hjälp av dokumentationer och fallet studeras ingående. Det är också viktigt att kunna sälla fram det material som har betydelse för undersökningen och noga redovisa för källor och material som använts i studien. Fallstudien är som mest intressant då man följer med en hel förändringsprocess. Om undersökningen görs som en fallstudie är det som tidigare också konstaterats svårt att veta hur vanligt samma fenomen är i andra organisationer.

För det mesta är en fallstudie en kvalitativ undersökning, man studerar det som sägs och görs. I en kvalitativ undersökning studerar man ingående den grupp eller organisation som undersökningen baseras på. Man kan närma sig komplexa områden eller fenomen på ett sätt som kan vara svårt att göra genom en kvantitativ undersökning. Förändringar av olika slag och i olika situationer undersöks ofta i form av en fallstudie. (Gillham 2000, 10–11).

6.2 Planering

I lärdomsprovets inledning kunde vi läsa att den största utmaningen är att hitta en lämplig övertagare när man vill sälja företaget eller genomföra en generationsväxling. I detta företag är den biten tryggad, eftersom det hos sonen under det senaste året väckts ett intresse att ta över verksamheten. Att han dessutom under många år varit med och jobbat i företaget är en stor fördel.

Under det senaste året har ägaren p.g.a. olika orsaker blivit tvungen att trappa ner på arbetstakten, vilket innebär att generationsväxlingen redan står för dörren. Vanligtvis rekommenderar man att en generationsväxling ska ske under en tidsperiod på 3–5 år. Det är därför viktigt att genast få igång processen för att ta tillvara den tid som ägaren ännu vill och orkar delta i verksamheten.

För övertagaren innebär överlåtelsen nya investeringar i maskiner för att effektivisera verksamheten. För detta krävs finansiering. Om övertagaren får en andel på 50 procent av aktiestocken kan han ansöka om startpeng. Ansökan om startpeng är på gång och den måste lämnas in innan generationsväxlingen genomförs. Via banken är det också möjligt att ansöka om lån från Finnvera samt att banken är med och finansierar investeringen.

I samband med att ägaren överlåter företaget blir det aktuellt med s.k. pensionsarrangemang, dvs. någon form av inkomst för ägaren också i fortsättningen. Den lagstadgade pensionsförsäkringen får alla ut, men har man även betalat in till en frivillig pensionsförsäkring blir utbetalningarna naturligtvis större. Företagets ägare har varit framförsynt nog att ta en sådan och har på så vis tryggt en större pensionsinkomst. Utöver pensionsförsäkringarna vill han även ha hyra för verkstaden, eftersom den är skriven på honom själv och inte på företaget. Han tänker dessutom fortsätta jobba i företaget i den mån han orkar och får då lön för mödan.

För att knyta samman påsen tänker jag ta checklistan till hjälp, som kan hittas i teoridelens andra kapitel där planering och förberedelser inför generationsväxlingen behandlades. Första punkten uppmanade de inblandade parterna att börja i tid. I Företag X Ab har ägaren och övertagaren valt att börja planera en genera-

tionsväxling och genomföra den medan ägaren ännu orkar vara med som hjälp och stöd. De är också båda medvetna om att olika alternativ kräver olika långa tidsramar för att de ska kunna förverkligas på bästa sätt. I punkt tre uppmanas bägge parter att samla information, vilket bl.a. förverkligas genom detta lärdomsprov, men också genom samtal med bokföraren och med bekanta som redan genomfört en generationsväxling. De övriga punkterna, anlita experter, gör upp en strategi, gör upp ett köpebrev eller gåvobrev samt att överlåta verksamheten i ordets fulla bemärkelse till övertagaren kommer förhoppningsvis som en fortsättning där detta lärdomsprov slutar.

Då det gäller kompensation av övriga barn har överlåtaren också funderat över olika alternativ som kan erbjudas övriga syskon. Han har övervägt att överföra andra än bolagets aktier till barnet. Ett annat alternativ är att ge en ren penninggåva. Målet är att överlåtelseerna så långt det är möjligt ska motsvara varandras värde för att det ska bli så rättvist som möjligt och att för att undvika stridigheter.

6.3 Företagets värde

De vanligaste värderingsmetoderna är att räkna ut företagets avkastningsvärde eller substansvärde. Substansvärdet är alltid företagets minimivärde. Om avkastningsvärdet överstiger substansvärdet kan man också ta ett medeltal av dessa för att få fram företagets gängse värde.

Då Skatteförvaltningen räknar ut avkastningsvärdet baserar de detta på medeltalet av de tre senaste räkenskapsperiodernas resultat. För Företag X Ab blir det då för åren 2011, 2010 och 2009. Resultaträkningen för respektive år kan hittas som bilagor i slutet av lärdomsprovet.

Tabell 7. Företag X Ab:s resultat de tre senaste räkenskapsperioderna.

Räkenskapsperiod	Resultat
1.1.2009-31.12.2009	- 2 200,53 €
1.1.2010-31.12.2010	2 628,37 €
1.1.2011-31.12.2011	5 353,05 €
Resultat i medeltal	1 926,96 €

För att få fram avkastningsvärdet, ska man dividera medeltalet med kapitaliseringsräntesatsen på 15 procent. Uträkningen ser ut på följande sätt: $1\,926,96 / 15\% = 12\,846,42$. Avkastningsvärdet för företag X Ab blir således 12 846,42 euro.

Vad som också bör beaktas vid en företagsvärdering är att olika företag skatteplanerar på olika sätt för att nå de mål som satts och de krav som aktieägarna ställer. En del företag är ute efter att maximera vinsten eller resultatet, medan andra företag är ute efter att minimera vinsten för att på så vis minska skattebelastningen. Resultatet i ett och samma bolag kan därmed se olika ut beroende på vem som driver företaget och vad man eftersträvar. Detta påverkar i viss mån också avkastningsvärdets utfall. Om ägaren inte tagit ut skälig lön ska även det beaktas och justeras för att få fram ett mer realistiskt resultat. I min fallstudie har lön betalats ut till såväl övertagaren som den nuvarande ägaren och jag anser den vara skälig då man ser till företagets resultat och tillgångar.

Substansvärdet fick vi fram genom att ta bort företagets skulder från dess tillgångar. Det är också alltid ett företags minivärde. Substansvärdet för Företag X Ab räknas ut i tabell 8 som följer.

Tabell 8. Företag X Ab:s substansvärde.

Post	Värdering enligt	Värde
<i>Tillgångar</i>		
Maskiner och inventarier	Balansvärde	3 757,25 €
Pengar och banktillgodohavanden	Balansvärde	36 215,99 €
Tillgångar totalt		39 973,24 €
<i>Skulder</i>		
Främmande kapital	Balansvärde	17 885,50 €
Latenta skatteskulder	Räknas inte med	- 948,00 €
Skulder totalt		16 937,50 €
Substansvärde		23 035,74 €

Eftersom företagets minimivärde alltid är substansvärdet och då substansvärdet i detta fall överstiger avkastningsvärdet blir värdet för Företag X Ab 23 035,74 euro. Det är alltså detta värde jag utgår från som företagets gängse värde i uträkningarna över hur de olika generationsväxlingsalternativen beskattas.

6.4 Generationsväxlingsalternativen och deras beskattning

Nu har vi nått kärnan i lärdomsprovet, nämligen att undersöka hur de olika alternativen skulle beskattas i Företag X Ab:s fall. Precis som i teoridelen börjar jag med köp, sedan tar jag upp gåva och slutligen presenteras gåvoartat köp.

6.4.1 Köp

Vid ett köp är det i första hand överlåtaren som beskattas för den överlåtelsevinst han gör i och med försäljningen av aktierna. Överlåtelsevinsten beskattas som kapitalinkomst. Köparen blir å sin sida tvungen att betala överlåtelseskatt på 1,6 procent då det är aktier som är föremål för handel. Köparens överlåtelseskatt räk-

nas på priset han betalar för aktierna. I beskattningen räknas överlåtelsen som ett köp om vederlaget överstiger 75 procent av företagets gängse värde.

Eftersom jag i detta arbete har övertagaren i fokus, räknar jag inte här ut hur stor överlåtelsevinsten blir eller hur stor kapitalskatt överlåtaren ska betala. I tabell 9 här nedan kan ni se den totala kostnaden som ett köp medför för övertagaren. Värdena är uträknade enligt företagets gängse värde och 76 procent av gängse värde, som är minimibeloppet för att överlåtelsen ska räknas som ett köp.

Tabell 9. Övertagarens totala utgift vid köp.

Prisets andel av gängse värde	100 %	76 %
Pris	23 035,74	17 507,16
Överlåtelseskatt 1,6 %	368,57	280,11
Totalt	23 404,31	17 787,28

Skillnad i pris	5 528,58
Skillnad i överlåtelseskatt	88,46
Skillnad totalt	5 617,03

Företag X Ab kan alltså säljas till ett pris på 17 507,16 euro och fortfarande räknas som ett köp. Då blir övertagaren inte tvungen att betala gåvoskatt, men då det är aktier som är föremålet för handel måste han betala en överlåtelseskatt på 1,6 procent av priset. Överlåtelseskatten blir då 280,11 euro, vilket ger ett totalpris på 17 787,28 euro. Genom att köpa företaget till 76 procent av gängse värde sparar övertagaren totalt 5 617,03 euro jämfört med om han skulle betala företagets fulla värde. Samtidigt kan överlåtaren också kassera in en ersättning för företaget han byggt upp, till skillnad från om han ger företaget i gåva.

6.4.2 Gåva

Om Företag X Ab väljer att genomföra generationsväxling i form av gåva betalar övertagaren inget vederlag till överlåtaren. Gåvor värda mer än 4 000 euro beskattas med gåvoskatt som övertagaren betalar. I min undersökning har jag valt att se på hur stor gåvoskatten blir om övertagaren får hela företaget i gåva eller om gåvan delas upp i två rater med ett mellanrum på tre år. Ges gåvorna tätare än med tre års mellanrum räknas de samman som en och samma gåva i beskattningen, vilket gör att man inte kan utnyttja möjligheten att minska gåvans värde och därmed också beskattningen av den. Genom att dela upp gåvorna i rater och ge dem med tre års mellanrum kan man minska gåvoskatten avsevärt. Eftersom generationsväxlingen i Företag X Ab redan står för dörren har jag inte undersökt hur beskattningen skulle utfalla om man delade upp gåvan i fler rater än två. Tidsramen är i detta fall för kort. Utöver tidsramen har jag även beaktat möjligheten att få Startpeng. För att få Startpeng krävs att övertagaren får över 50 procent av aktiestocken.

Jag börjar med att räkna ut hur stor gåvoskatten blir om övertagaren får hela företaget i gåva på en gång, utan att ansöka om skattelättnad. Företagets substansvärde är 23 035,74 euro. Eftersom parterna i denna generationsväxling är nära släkt med varandra används multiplikatorerna och grundloppen enligt tabellen för skatteklass I i gåvobeskattningen (se sidan 33). Värdet på gåvan multipliceras med procenten enligt tabellen.

$$(23\,035,74 - 17\,000) \times 10\% + 1\,010 = 1\,613,57 \text{ euro.}$$

Om vi fortfarande antar att hela företaget ges i gåva, men att övertagaren ansöker om skattelättnad hos Skatteförvaltningen innan gåvobeskattningen fastställs. Då räknar man först ut företagets generationsväxlingsvärde. Generationsväxlingsvärdet är 40 procent av nettoförmögenheten. Nettoförmögenheten räknas ut på samma vis som substansvärdet, vilket alltså innebär att gv-värdet motsvarar 40 procent av substansvärdet.

$$23\,035,74 \times 40\% = 9\,214,30 \text{ euro.}$$

I stället för gängse värde är det nu gv-värdet som ligger till grund för gåvobeskattningen. Summan som då ska betalas i gåvoskatt blir:

$$(9\,214,30 - 4\,000) \times 7\% + 100 = 465,00 \text{ euro.}$$

Skattelättnaden skulle således bli: $1\,613,57 - 465,00 = 1\,148,57$ euro. Enligt Skatteförvaltningen är gåvoskatten vid en generationsväxling dock minst 850 euro när övertagaren inte betalar någon form av vederlag till överlåtaren eller då vederlaget understiger 50 procent av gåvans gängse värde. Detta innebär att gåvoskatten övertagaren blir tvungen att betala blir 850 euro, oberoende av de uträkningar som framkom tidigare. Då skatten utan skattelättnad överstiger 850 euro men skatten med skattelättnad understiger 850 euro är gåvoskatten alltid 850 euro. Skattelättnaden är därmed: $1\,613,57 - 850,00 = 763,57$ euro.

Tabell 10. Hela företaget ges som gåva i en rat.

Gåvoskatt utan skattelättnad	
Substansvärde	23 035,74
Gåvoskatt enl. skatteklass I	1 613,57
Gåvoskatt med skattelättnad	
Gv-värde	9 214,30
Gåvoskatt enl. skatteklass I	465,00
Gåvoskatt minst	850,00
Skattelättnad	763,57

Som jag tidigare skrev kan man minska skattebördan genom att dela upp gåvan i rater. I följande uträkningar delar jag upp gåvan i två rater som ges med tre års mellanrum. Andelarna det första året har jag valt att sätta mellan 51 och 90 procent. Orsaken till att jag valt att börja med en andel på 51 procent är att övertagaren måste få en andel på över 50 procent för att kunna ansöka om Startpeng. Dessutom är det svårt att sja om framtiden och hur skatteprocenterna samt värdet

på bolaget ändras inom en treårsperiod. Genom att ge en större andel nu, finns det senare spelrum för ändringar i såväl skattesatserna som bolagets värde. En tredje orsak är att överlåtaren ännu inte vill ge över en allt för stor andel innan han ser hur verksamheten börjar löpa med sonen vid rodret.

I följande ekvationer har jag räknat ut hur stort värdet på gåvan ska vara för att motsvara en gåvoskatt på 850 euro samt hur stort gåvans värde ska vara för att gåvans gv-värde ska motsvara samma värde som i den första ekvationen och således ger en gåvoskatt på 850 euro.

Ekvation: Gåvans värde då gåvoskatten är 850 euro.

$$\begin{array}{rcl}
 (a - 4000) \times 0,07 + 100 & = & 850,00 \quad | -100 \\
 0,07a - 280 & = & 750,00 \quad | +280 \\
 0,07a & = & 1\,030,00 \quad | \times 0,07 \\
 a & = & 14\,714,29
 \end{array}$$

Ekvation: Gåvans gängse värde då gv-värdet ger en gåvoskatt på 850 euro.

$$\begin{array}{rcl}
 b \times 0,40 & = & 14\,714,29 \quad | \div 0,40 \\
 b & = & 36\,785,71
 \end{array}$$

De här ekvationerna visar var gränsen går för en gåvoskatt på 850 euro utan lättnad, dvs. då man inte räknar med gv-värdet, samt var gränsen för gåvans värde går för att med lättnad komma till en skatt på 850 euro. Det innebär att alla gåvor med ett värde mellan 14 714,29–36 785,71 euro beskattas med en gåvoskatt på 850 euro om man ansöker om skattelättnad. Eftersom ingen av gåvornas värden för Företag X Ab kommer upp i 36 785,71 euro innebär detta att alla gåvor som är över 14 714,29 euro vid ansökan om skattelättnad beskattas med en gåvoskatt på 850 euro, medan det inte är möjligt att ansöka om lättnad i gåvoskatten då gåvorna som har ett värde under 14 714,29 euro. Därför har jag inte räknat ut gv-värdet och skatten på det, eftersom det inte ger undersökningen något mervärde.

I tabell 11 har jag räknat ut hur stor skatt de olika raterna ger upphov till utan skattelättnad. I tabell 12 har jag beaktat skattelättnaden på de alternativ där det är möj-

ligt. I dessa tabeller har jag inte beaktat ändringar i skattesatser eller bolagets värde, utan antar att de är desamma även efter att tre år har förflutit. Gåvans värde i tabellen är den andel av företagets gängse värde som ges som gåva. Vill överlåtaren ge en mindre rat för att fortfarande ha majoriteten av aktierna medan övertagaren körs in kan man naturligtvis svänga om tabellen, så att man ger den lägre andelen nu och den högre efter tre år.

Tabell 11. Gåva i rater utan skattelättnad.

Andel, rat 1	Gåva	Skatt	Andel, rat 2	Gåva	Skatt	Skatt totalt
51 %	11 748,23	642,38	49 %	11 287,51	610,13	1 252,50
55 %	12 669,66	706,88	45 %	10 366,08	545,63	1 252,50
60 %	13 821,44	787,50	40 %	9 214,30	465,00	1 252,50
64 %	14 742,87	852,00	36 %	8 292,87	400,50	1 252,50
65 %	14 973,23	868,13	35 %	8 062,51	384,38	1 252,50
70 %	16 125,02	948,75	30 %	6 910,72	303,75	1 252,50
75 %	17 276,81	1 037,68	25 %	5 758,94	223,13	1 260,81
80 %	18 428,59	1 152,86	20 %	4 607,15	142,50	1 295,36
83 %	19 119,66	1 221,97	17 %	3 916,08	0,00	1 221,97
85 %	19 580,38	1 268,04	15 %	3 455,36	0,00	1 268,04
90 %	20 732,17	1 383,22	10 %	2 303,57	0,00	1 383,22

Tabell 12. Gåva i rater med skattelättnad.

Andel, rat 1	Gåva	Skatt	Andel, rat 2	Gåva	Skatt	Skatt totalt
51 %	11 748,23	642,38	49 %	11 287,51	610,13	1 252,50
55 %	12 669,66	706,88	45 %	10 366,08	545,63	1 252,50
60 %	13 821,44	787,50	40 %	9 214,30	465,00	1 252,50
64 %	14 742,87	850,00	36 %	8 292,87	400,50	1 250,50
65 %	14 973,23	850,00	35 %	8 062,51	384,38	1 234,38
70 %	16 125,02	850,00	30 %	6 910,72	303,75	1 153,75
75 %	17 276,81	850,00	25 %	5 758,94	223,13	1 073,13
80 %	18 428,59	850,00	20 %	4 607,15	142,50	992,50
83 %	19 119,66	850,00	17 %	3 916,08	0,00	850,00
85 %	19 580,38	850,00	15 %	3 455,36	0,00	850,00
90 %	20 732,17	850,00	10 %	2 303,57	0,00	850,00

Det vi kan se här är att alternativet att dela upp gåvan i rater i själva verket blir dyrare för övertagaren än om han får hela företaget i gåva på en gång. Den största orsaken till detta är att företagets gängse värde är så lågt i sig självt att största delen av alternativen i tabellen resulterar i att övertagaren inte kan ansöka om skattelättnad, eftersom gåvoskatten utan lättnad inte når upp till minimibeloppet på 850 euro. Då gåvorna ges med tre års mellanrum räknas de som separata gåvor och då gåvoskatten utan skattelättnad i båda raterna understiger 850 euro, måste övertagaren betala den gåvoskatt som andelen ger upphov till. Detta resulterar i sin tur i att en uppdelning av gåvan ger en totalt sett högre gåvoskatt än om gåvan ges i en enda rat.

För att övertagaren alls ska ha möjlighet att ansöka om skattelättnad måste gåvans andel av företagets hela värde vara ca 64 procent. Den resterande andelen som sedan ges efter tre år är dock så pass liten att gåvoskatten för den andelen understiger 850 euro. Den första raten ger en skatt på 852 euro och den andra raten ger en skatt på 400,50 euro, vilket resulterar i en total skatt på 1 250,50 euro. För att få den totala skatten till minibeloppet 850 euro, måste första raten av gåvan uppgå till nästan 83 procent av aktiestocken. Då blir värdet på den andra gåvan så litet att gängse värde understiger 4 000 euro, vilket gör att den delen av gåvan blir helt skattefri utan att övertagaren måste ansöka om skattelättnad.

Tabell 13. Skattelättnad i gåvoskatten för gåva i rater.

Andel i procent	Gåvoskatt utan lättnad	Gåvoskatt med lättnad	Skatte- lättnad
51-49	1 252,50	1 252,50	0,00
55-45	1 252,50	1 252,50	0,00
60-40	1 252,50	1 252,50	0,00
64-36	1 252,50	1 250,50	2,00
65-35	1 252,50	1 234,38	18,13
70-30	1 252,50	1 153,75	98,75
75-25	1 260,81	1 073,13	187,68
80-20	1 295,36	992,50	302,86
83-17	1 221,97	850,00	371,97
85-15	1 268,04	850,00	418,04
90-10	1 383,22	850,00	533,22

För överlåtarens del finns det dock ett annat alternativ om han inte vill ge över hela företaget på en gång. Alla gåvor som ges inom en tidsperiod på tre år räknas som bekant samman. Detta innebär att överlåtaren kan ge en andel av aktiestocken

som han känner sig bekväm med och som övertagaren accepterar år 1. Om han innan tre år förflutit ger den resterande delen av aktiestocken beskattas de båda raterna som en enda gåva. I samband med att den första raten gavs måste övertagaren naturligtvis betala den gåvoskatt som andelen ger upphov till, utan att han nödvändigtvis får möjlighet till skattelättnad. När den andra raten sedan ges, räknar Skatteförvaltningen samman gåvorna till en enda gåva och räknar ut gåvoskatten för gåvan. Den andel som övertagaren redan betalat räknas till godo och han blir endast tvungen att betala till den andel av gåvoskatten som fattas. I detta fall kan övertagaren nu också få skattelättnad, eftersom den sammanlagda gåvoskatten överstiger 850 euro.

För att det ska vara möjligt att helt slippa skatt genom att ge en ren gåva måste varje rat vara värd under 4 000 euro. Det är i praktiken orimligt, eftersom det med dagens gängse värde skulle kräva inte mindre än sex rater och mellan varje rat måste det gå tre år för att de ska kunna räknas som skilda gåvor. På grund av den långa tiden detta skulle ta att genomföra är det inte ett alternativ att räkna med.

I samband med nyinvesteringar är det mycket troligt att substansvärdet också stiger. I tabellerna 11, 12 och 13 har detta inte alls beaktats. I planeringen har man dock orsak att också tänka på den aspekten att det troligtvis sker ändringar i företagets värde under en treårsperiod och också eventuella förändringar i skattepolitiken är möjliga. I Företag X Ab:s fall kan man å andra sidan tänka sig att ett högre värde på bolaget skulle göra alternativet att dela in gåvan i rater mer attraktivt. Å andra sidan ska värdet stiga rätt mycket jämfört med nu för att vinna på det. I tabell 14 tänker jag visa hur skattebeloppen ändras om företagets värde stiger till 27 000 euro. Genom att exempelvis ta excel till hjälp är det enkelt att prova sig fram med olika värden och skatteprocentar för att kolla hur förändringarna påverkar utfallet.

Tabell 14. Substansvärde 27 000 euro vid andra gåvoraten.

			Utan lättnad		Med lättnad	
Andel, rat 2	Gåva	Skatt	Skatt, rat 1	Skatt totalt	Skatt, rat 1	Skatt totalt
49 %	13 230,00	746,10	642,38	1 388,48	642,38	1 388,48
45 %	12 150,00	670,50	706,88	1 377,38	706,88	1 377,38
40 %	10 800,00	576,00	787,50	1 363,50	787,50	1 363,50
36 %	9 720,00	500,40	852,00	1 352,40	850,00	1 350,40
35 %	9 450,00	481,50	868,13	1 349,63	850,00	1 331,50
30 %	8 100,00	387,00	948,75	1 335,75	850,00	1 237,00
25 %	6 750,00	292,50	1 037,68	1 330,18	850,00	1 142,50
20 %	5 400,00	198,00	1 152,86	1 350,86	850,00	1 048,00
17 %	4 590,00	141,30	1 221,97	1 363,27	850,00	991,30
15 %	4 050,00	103,50	1 268,04	1 371,54	850,00	953,50
10 %	2 700,00	0,00	1 383,22	1 383,22	850,00	850,00

Skatten för första raten är tagen från tabellerna 11 och 12. Även om substansvärdet stiger med ca 4 000 euro gör det inte alternativet att dela upp gåvan i rater mer attraktivt. Det blir dyrare än det tidigare exemplet där substansvärdet var detsamma, eftersom gåvoskatten inte för något av andelarna överstiger 850 euro. I tabell 15 har jag jämfört om det blir skillnader i skattelättnaden då substansvärdet stiger från 23 035,74 till 27 000 euro. I den sista kolumnen har jag räknat ut hur mycket skatten ökar då substansvärdet ökar när den andra raten ges som gåva.

Tabell 15. Jämförelse av skattebördan för gåva i rater om substansvärdet stiger från 23 035,74 till 27 000 euro.

Andel i procent	Gåvoskatt utan lätnad	Gåvoskatt med lätnad	Skatte- lätnad	Skatte- ökning
51-49	1 388,48	1 388,48	0,00	135,97
55-45	1 377,38	1 377,38	0,00	124,87
60-40	1 363,50	1 363,50	0,00	111,00
64-36	1 352,40	1 350,40	2,00	99,90
65-35	1 349,63	1 331,50	18,13	97,12
70-30	1 335,75	1 237,00	98,75	83,25
75-25	1 330,18	1 142,50	187,68	69,37
80-20	1 350,86	1 048,00	302,86	55,50
83-17	1 363,27	991,30	371,97	141,30
85-15	1 371,54	953,50	418,04	103,50
90-10	1 383,22	850,00	533,22	0,00

Tabellen visar att det inte sker några förändringar i skattelättnaden mellan de två scenarierna. Orsaken är den att även om substansvärdet är större när den andra raten ges, är ökningen inte tillräckligt stor för att skatten på gåvoraten ska överstiga minimibeloppet på 850 euro. Det som då blir mer intressant är hur mycket skatten ökar i belopp p.g.a. ökningen i gåvans värde. I kolumnen skatteökning kan man se att skatten blir densamma endast då andelen är 90 procent i första raten och 10 procent i den andra. I alla andra fall sker en skatteökning på mellan 55,50–141,30 euro.

6.4.3 Gåvoartat köp

Gåvoartat köp kallas ett köp där vederlaget är 75 procent av företagets gängse värde eller under. Skillnaden mellan gängse värde och vederlaget anses vara en gåva och beskattas med gåvoskatt. Vid en generationsväxling kan man säga att det finns två kategorier av gåvoartat köp. Om vederlaget är 50 procent av gängse värde eller under kan övertagaren delvis slippa att betala gåvoskatt. Då ska gåvoskatten överstiga 850 euro utan skattelättnad. Om vederlaget är över 50 procent av gängse värde kan övertagaren helt undgå att betala gåvoskatt om han ansöker om skattelättnad hos Skatteförvaltningen. Hur detta tillämpas på Företag X Ab synliggörs i tabell 16 och 17. Överlåtelseskatt betalas i bägge fallen på vederlaget som överlåtaren betalar.

Tabell 16. Vederlaget utgör högst 50 % av gängse värde.

Vederlag	50 %	40 %	30 %	20 %	10 %
Pris	11 517,87	9 214,30	6 910,72	4 607,15	2 303,57
Gåva	11 517,87	13 821,44	16 125,02	18 428,59	20 732,17
<i>Utan lättnad</i>					
Gåvoskatt	626,25	787,50	948,75	1 152,86	1 383,22
Överlåtelseskatt	184,29	147,43	110,57	73,71	36,86
Skatt totalt	810,54	934,93	1 059,32	1 226,57	1 420,07
Utgift totalt	12 328,41	10 149,23	7 970,04	5 833,72	3 723,65
<i>Med lättnad</i>					
Gåvoskatt	626,25	787,50	850,00	850,00	850,00
Överlåtelseskatt	184,29	147,43	110,57	73,71	36,86
Skatt totalt	810,54	934,93	960,57	923,71	886,86
Utgift totalt	12 328,41	10 149,23	7 871,29	5 530,86	3 190,43
<i>Skattelättnad</i>	0,00	0,00	98,75	302,86	533,22

Procentandelarna i kolumnerna utgör den andel av gängse värde som betalas som vederlag, priset är den summa som betalas i vederlag och gåvan är skillnaden mellan vederlaget och gängse värde.

Eftersom gåvoskatten är mindre än 850 euro då det gäller alternativen 50 procent och 40 procent, så är det inte möjligt att få skattelättnad på dessa belopp. I de övriga alternativen överstiger gåvoskatten minimibeloppet, vilket innebär att det är möjligt att ansöka om skattelättnad. Gåvoskatten är alltid minst 850 euro. Det innebär att gåvoskatten i de övriga alternativen blir just 850 euro, då skatten uträknad med skattelättnad understiger minimiskattebeloppet på 850 euro.

Tabell 17. Vederlaget överstiger 50 % av gängse värde.

Vederlag	51 %	60 %	65 %	70 %	75 %
Pris	11 748,23	13 821,44	14 973,23	16 125,02	17 276,81
Gåva	11 287,51	9 214,30	8 062,51	6 910,72	5 758,94
<i>Utan lättnad</i>					
Gåvoskatt	610,13	465,00	384,38	303,75	223,13
Överlåtelseskatt	187,97	221,14	239,57	258,00	276,43
Skatt totalt	798,10	686,14	623,95	561,75	499,55
Utgift totalt	12 546,32	14 507,59	15 597,18	16 686,77	17 776,36
<i>Med lättnad</i>					
Gåvoskatt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Överlåtelseskatt	187,97	221,14	239,57	258,00	276,43
Skatt totalt	187,97	221,14	239,57	258,00	276,43
Utgift totalt	11 936,20	14 042,59	15 212,80	16 383,02	17 553,23
<i>Skattelättnad</i>	610,13	465,00	384,38	303,75	223,13

Tabell 17 synliggör den andra typen av gåvoartat köp i samband med generationsväxling, dvs. där vederlaget överstiger 50 procent av gängse värde. Eftersom vederlaget överstiger 50 procent av gängse värde är det möjligt att helt undgå gåvoskatt om man ansöker om skattelättnad hos Skatteförvaltningen innan gåvoskatten fastställs.

6.4.4 Jämförelse av alternativen

För att lättare kunna överblicka generationsväxlingsalternativen och kunna jämföra dem i förhållande till varandra, presenterar jag dem här i sammanfattning med hjälp av tabell 18. Tabellen har jag valt att ordna enligt det totala belopp som övertagaren ska betala för respektive alternativ. Eftersom målet för övertagaren är att betala så litet som möjligt börjar jag med det alternativ som är förmånligast ur hans synvinkel och slutar med det alternativ som blir dyrast för honom.

Utgående från undersökningen och den sammanfattande tabellen kan man se att ren gåva är det förmånligaste alternativet och köp det dyraste. I avslutningen för jag en mer ingående resultatdiskussion där jag ställer de olika alternativen mot varandra och funderar över vilket alternativ som är mest realistiskt att genomföra.

Tabell 18. Jämförelse av generationsväxlingsalternativen enligt total utgift.

Alternativ	Vederlag	Överlåtelse- skatt	Gåvoskatt	Totalt
Gåva: 1 rat			850,00	850,00
Gåva: 2 rater			850,00-	850,00-
			1 252,50	1 252,50
Gåvoartat köp 10 %	2 303,57	36,86	850,00	3 190,43
Gåvoartat köp 20 %	4 607,15	73,71	850,00	5 530,86
Gåvoartat köp 30 %	6 910,72	110,57	850,00	7 871,29
Gåvoartat köp 40 %	9 214,30	147,43	787,50	10 149,23
Gåvoartat köp 51 %	11 748,23	187,97		11 936,20
Gåvoartat köp 50 %	11 517,87	184,29	626,25	12 328,41
Gåvoartat köp 60 %	13 821,44	221,14		14 042,59
Gåvoartat köp 65 %	14 973,23	239,57		15 212,80
Gåvoartat köp 70 %	16 125,02	258,00		16 383,02
Gåvoartat köp 75 %	17 276,81	276,43		17 553,23
Köp: 76 % av gängse värde	17 507,16	280,11		17 787,28
Köp: 100 % av gängse värde	23 035,74	368,57		23 404,31

7 AVSLUTNING

I detta avslutande kapitel för jag en diskussion över de resultat som framkommit i undersökningen och bedömer reliabiliteten och validiteten i mitt arbete samt om jag uppnått syftet med undersökningen. Sist reflekterar jag över hur man kan bygga vidare på undersökningen genom att föreslå områden för vidare forskning.

Det totalt sett förmånligaste alternativet för övertagaren är att få företaget som gåva i en rat. Gåvoskatten blir då 850 euro. Jämfört med om övertagaren får hela företaget som gåva utan att ansöka om skattelättnad, sparar han drygt 760 euro. Delas gåvan upp i två ligger skatten på 850–1 252,50 euro. P.g.a. företagets låga värde blir det inte alltid möjligt att ansöka om skattelättnad då gåvan delas i två rater. Skattebeloppen understeg 850 euro i de flesta fallen. Andelsfördelningen med en första rat på minst 83 procent av aktiestocken blev förmånligast. Då kommer övertagaren undan med en gåvoskatt på 850 euro. Om det under de tre åren mellan att gåvoraterna ges sker förändringar i företagets värde eller i gåvobeskattningen kan resultatet och således kostnaden bli en annan. Det är svårt att sja om framtiden och det enda fakta man har är hur det ser ut i nuläget.

Om vi enbart ser till skattebelastningen hos de olika alternativen och inte alls beaktar vederlaget som övertagaren betalar, är det gåvoartat köp med ett vederlag på 51 procent som är förmånligast. Då man ansöker om skattelättnad undgår övertagaren helt gåvoskatt med detta alternativ och betalar således endast överlåtelseskatt på vederlaget, i detta fall 187,97 euro. Jämför man dock den totala kostnaden för de alternativ där vederlaget överstiger 50 procent av gängse värde med den totala kostnaden för att få företaget som gåva är skillnaderna stora. Om vi dessutom plockar in aspekten att överlåtaren blir skyldig att betala kapitalskatt för överlåtelsevinsten han gör på försäljningen av aktierna, blir alternativet än mindre attraktivt.

Det absolut dyraste alternativet för övertagaren totalt sett är köp. Där blir han förutom vederlaget som minst måste uppgå till 17 507 euro tvungen att betala överlåtelseskatt på 1,6 procent som i mina uträkningar ligger mellan ca 280–370 euro.

Beaktar man endast skattebeloppet finns detta alternativ i mitten. Skillnaden mellan köp och gåva blir för övertagaren dock stor, runt minst 17 000 euro.

I praktiken går det inte att stirra sig blind på vad som blir förmånligast för övertagaren. Överlåtarens krav måste beaktas för att han ska vara villig att sälja eller ge företaget vidare. För många överlåtare är företaget ett livsverk som man inte vill överlåta hur som helst utan att få ekonomisk ersättning för det man byggt upp. Så även om ett visst alternativ är det mest förmånliga är det kanske inte ett realistiskt alternativ när överlåtarens krav beaktas. I min undersökning säger sig överlåtaren inte vara i behov av något vederlag, utan anser att han klarar sig med hyran han får för lokalen, pensionen, sina egna besparingar samt den lön han får så länge han jobbar kvar i företaget. Det här betyder att i detta fall är det förmånligaste alternativet för övertagaren också ett realistiskt alternativ att genomföra.

Baserat på de slutsatser jag kunnat dra av min undersökning vill jag påstå att syftet med lärdomsprovet uppnåtts. I arbetet har jag gett svar på vad en generationsväxling är och hur den kan genomföras. Genom min undersökning kunde jag även få fram de alternativ som totalt sett samt då man endast beaktar skattebelastningen är förmånligast för överlåtaren. Eftersom överlåtaren inte i detta fall hade några krav på vederlag eller dylikt har jag inte behövt beakta det för att komma fram till vilket resultat som är förmånligast för övertagaren.

Merriam (1994, 177, 183) delar in begreppet validitet i inre och yttre validitet. Genom att bedöma den inre validiteten funderar man på om resultatet av undersökningen stämmer överens med verkligheten och om man verkligen mätt det som man hade som syfte mäta. Den yttre validiteten för oss i stället in på om resultatet går att tillämpa på andra situationer, alltså om resultatet kan generaliseras. Min egen bedömning är att den inre validiteten i min undersökning är hög. Baserat på arbetets teoretiska del var mina förväntningar redan innan jag gjort min undersökning att gåva skulle bli det totalt sett mest förmånliga alternativet för övertagaren. Då jag tittat på andra lärdomsprov skrivna inom samma ämne har också de kommit fram till samma resultat, vilket bestyrker min uppfattning om att validiteten är hög. Vid en generationsväxling måste man dock bedöma situationen från fall till

fall, vilket gör att man inte hur som helst kan generalisera att resultaten av denna undersökning också blir densamma i andra situationer.

Reliabilitet är enligt Merriam (1994, 180) om resultatet kan upprepas. Med andra ord frågar man sig om resultatet skulle bli detsamma om man gjorde undersökningen igen eller om en annan person skulle göra samma undersökning. Med reliabiliteten antar man alltså att resultatet blir detsamma oberoende av vem som gör undersökningen eller hur många gånger den upprepas. Jag vill också påstå att reliabiliteten är rätt hög i min undersökning. Då utgångsläget och informationen är densamma som jag haft att grunda undersökningen på, torde resultatet bli samma också om någon annan gjorde undersökningen. Om förhållandena i bolaget ändras, ändras naturligtvis också utfallet.

Avslutningsvis ska jag ge förslag till vidare forskning inom området och med mitt lärdomsprov som grund. Man kunde vidare fokusera på överlåtarens möjlighet till skattelättnad och vilket alternativ som vore mest lönsamt för honom eller att man försöker hitta det alternativ som är mest lönsamt sammanräknat för bägge parter. Ett alternativ som jag inte alls behandlat i detta arbete är att ägaren avslutar sin verksamhet och den nya företagaren startar ett nytt företag, men t.ex. köper upp maskiner, material och lokaliteterna av den nuvarande ägaren. Ett helt annat fokus kunde vara att närmare reda ut vilka alternativ det finns till finansiering och närmare fördjupa sig i hur man söker dem och vad som krävs för att få dem.

KÄLLOR

Böcker

- Bell, J. 2006. Introduktion till forskningsmetodik. Lund. Studentlitteratur.
- Gillham, B. 2000. Case Study Research Methods. London. Continuum.
- Immonen, R. & Lindgren, J. 2009. Onnistunut sukupolvenvaihdos. Helsingfors. Talentum.
- Lakari, T. 2012. Yritystoiminnan lopettaminen ja sukupolvenvaihdos. Helsingfors. Verotieto Oy.
- Lakari, T. & Engblom, A. 2009. Käytännön sukupolvenvaihdos. Yritysrakenteet ja verotus. Helsingfors. KHTpro.
- Merriam, S. B. 1994. Fallstudien som forskningsmetod. Lund. Studentlitteratur.
- Wallén, G. 1996. Vetenskapsteori och forskningsmetodik. Lund. Studentlitteratur.

Elektroniska publikationer

- Arbets- och näringsministeriet. 2012. Startpeng – ett stöd för en blivande företagare. Hämtat 6.10.2012.
http://www.mol.fi/mol/se/04_foretagsverksamhet/05_startpeng/index.jsp
- Magistraterna. 2012. Anmälan om gåva. Anvisningar för hur anmälan skall göras och om verkningarna av anmälan. Hämtat 14.10.2012.
<https://lomake.fi/a/ec/index.cgi/download?s=bI8ZXL282WtTKKS&id=1326%2F9B855391797F165FD7AD1B9E9CAE142&type=statics>
- Skatteförvaltningen. 2012. Gåvoskattedeklaration. Hämtat 21.10.2012.
<https://www.vero.fi/download/xxx/%7B8ED358F2-661D-469B-981C-C812E84CA039%7D/5710>
- Skatteförvaltningen. 2011. Företagets generationsväxling i beskattningen 25.8.2011. Hämtat 22.5.2012.
http://www.vero.fi/download/Foretagets_generationsvaxling_i_beskattningen/e136d04e-f686-4ffc-b17b-eb7e5f7cd38e/6817
- Skatteförvaltningen. 2011. Uppdatering av Skatteförvaltningens anvisning Värdering av tillgångar i arvs- och gåvobeskattningen 22.11.2011. Hämtat 18.1.2012.
<http://www.vero.fi/download/noname/%7B9C034A97-6904-4500-8562-8EF9DC4208FE%7D/6923>
- Suomen Yrittäjät ry. 2012. Mistä jatkaa yritykselle? Hämtat 20.10.2012.
<http://www.yrittajat.fi/fi-FI/minustakoyrittaja/omistajan-ja-sukupolvenvaihdos/mista-jatkaja-yritykselle/>

Suomen Yrittäjät ry. 2010 a. Arvonmääritys. Hämtat 14.6.2012.
<http://www.yrittajat.fi/fi-FI/minustakoyrittaja/omistajan-ja-sukupolvenvaihdos/arvonmaaritys/>

Suomen Yrittäjät ry. 2010 b. Yrityskaupan muistilista. Hämtat 22.5.2012.
<http://www.yrittajat.fi/fi-FI/minustakoyrittaja/omistajan-ja-sukupolvenvaihdos/yrityskaupan-muistilista/>

Suomen Yrittäjät ry, Finnvera Oyj & Työ- ja elinkeinoministeriö. 2011. Pk-yritysbarometri – syksy 2011. Hämtat 23.5.2012.
<http://www.yrittajat.fi/File/cd20d83c-eae8-41ca-937d-1dee7afb9533/Pk-yritysbarometri%20syksy%202011%20-raportti.pdf>

Suomen Yrittäjät ry, Finnvera Oyj & Työ- ja elinkeinoministeriö. 2011. Alueraportti, Rannikko-Pohjanmaa. Pk-yritysbarometri – syksy 2011. Hämtat 23.5.2012.
http://www.yrittajat.fi/File/40978c12-b4f3-4846-bb17-ba7b1f011487/Pohjanmaa_aluerapotti.pdf

Intervjuer

Nydahl, K. 2012. Direktör för företagstjänster VASEK. Intervju 20.6.2012.

Sandelin, P. 2012. Sydösterbottens arbets- och näringsbyrå. Telefonintervju 5.11.2012.

Ägare. 2012. Intervju 2.7.2012

Övertagare. 2012. Intervju 2.7.2012.

Källor, vars källbeteckning börjar med en officiell förkortning

L 12.7.1940/378. Lag om skatt på arv och gåva. Författning på Finlex författningsdatasida. Hänvisat 22.06.2012.
<http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1940/19400378>

L 30.12.1992/1535. Inkomstskattelag. Författning på Finlex författningsdatasida. Hänvisat 22.06.2012. <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1992/19921535>

L 22.12.2005/1142. Lag om värdering av tillgångar vid beskattningen. Författning på Finlex författningsdatasida. Hänvisat 22.06.2012.
<http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2005/20051142>

Övriga källor

Företag X Ab. 2009. Bokslut för räkenskapsperioden 1.1.2009–31.12.2009.

Företag X Ab. 2010. Bokslut för räkenskapsperioden 1.1.2010–31.12.2010.

Företag X Ab. 2011. Bokslut för räkenskapsperioden 1.1.2011–31.12.2011.

FÖRETAG X AB:S RESULTATRÄKNINGAR 2009–2011 OCH BALANSRÄKNING 2011

Resultaträkning 01.01.2010-31.12.2010			
1725306-3	2010	2009	
RESULTATRÄKNING			
OMSÄTTNING			
FÖRSÄLJNING			
FÖRSÄLJNING	59 407,82	78 293,68	
SUMMA FÖRSÄLJNING	59 407,82	78 293,68	
OMSÄTTNING	59 407,82	78 293,68	
MATERIAL OCH TJÄNSTER			
INKÖP UNDER RÄKENSKAPSPERIODEN			
INKÖP AV MATERIAL OCH VAROR			
INKÖP	-16 828,75	-20 448,22	
SUMMA INKÖP AV MATERIAL OCH VAROR	-16 828,75	-20 448,22	
ÖVRIGA (INDIREKTA) MATERIAL			
TILLBEHÖR	-317,78	-805,54	
TILLBEHÖR, 0 %	-201,60	-244,60	
RESERVDLAR/UNDERHÅLLSMAT.	-250,47	-67,63	
ARBETSKLÄDER-/SKYDD	-256,88	-107,05	
VERKTYG/INVENT. < 3 ÅR	-160,00	-630,23	
SUMMA ÖVRIGA (INDIREKTA) MATERIAL	-1 186,73	-1 855,05	
INKÖPENS KORREKTIVPOSTER			
INKÖPSFRAKTER, INRIKES	-138,01	-304,09	
SUMMA INKÖPENS KORREKTIVPOSTER	-138,01	-304,09	
SUMMA INKÖP UNDER RÄKENSKAPSPERIODEN	-18 153,49	-22 607,36	
SUMMA MATERIAL OCH TJÄNSTER	-18 153,49	-22 607,36	
PERSONALKOSTNADER			
LÖNER O. ARVODEN			
FASTA LÖNER			
FASTA LÖNER	-11 625,00	-7 781,00	
FASTA LÖNER, ÅGARNA	-16 000,00	-27 400,00	
SUMMA FASTA LÖNER	-27 625,00	-35 181,00	
SUMMA LÖNER O. ARVODEN	-27 625,00	-35 181,00	
LÖNEBIKOSTNADER			
PENSIONS KOSTNADER, FASTA			
ARPL	-2 228,85	-1 260,14	
FÖPL	0,00	-3 999,81	
SUMMA PENSIONS KOSTNADER, FASTA	-2 228,85	-5 259,95	
ÖVRIGA LÖNEBIKOSTNADER, FASTA			
SOC.SKYDDSAVGIFT	-616,05	-715,64	
ARBETSLÖSHETSFÖRS.	-3,78	-8,29	
OLYCKSFALLS/GRUPPLIVFÖRS.	-481,73	-411,93	
SUMMA ÖVRIGA LÖNEBIKOSTNADER, FASTA	-1 101,56	-1 135,86	
SUMMA LÖNEBIKOSTNADER	-3 330,41	-6 395,81	
SUMMA PERSONALKOSTNADER	-30 955,41	-41 576,81	
AVSKRIVNINGAR OCH NEDSKR.			
PLANMÄSSIGA AVSKRIVNINGAR			
AVSKR., MASKINER O. INVENT.	-1 107,25	-569,56	
AVSKR., BILAR/FORDON	-562,50	-750,00	
SUMMA PLANMÄSSIGA AVSKRIVNINGAR	-1 669,75	-1 319,56	
SUMMA AVSKRIVNINGAR OCH NEDSKR.	-1 669,75	-1 319,56	
ÖVRIGA RÖRELSEKOSTNADER			
INVENTARIEUTGIFTER			
3-ÅRSINVENTARIER	-877,72	-290,98	
SUMMA INVENTARIEUTGIFTER	-877,72	-290,98	
VERKSAMHETSUTRYMMEN			
EL-KOSTNADER	0,00	-446,31	
VÄRME	-1 484,51	-591,49	
SUMMA VERKSAMHETSUTRYMMEN	-1 484,51	-1 037,80	
MARKNADSFÖRING			
ANNONSERING	-11,72	0,00	
ANNONSERING, 0 %	-30,00	-30,00	
MÄSSOR, UTSTÄLLNINGAR 8 %	0,00	-7,41	
SUMMA MARKNADSFÖRING	-41,72	-37,41	
RESOR			
RESEBILJETTER, 0 %	-200,00	0,00	

Resultaträkning 01.01.2010-31.12.2010		
1725306-3	2010	2009
DAGTRAKTAMENTEN	0,00	-560,00
KM-ERSÄTTNING	0,00	-3 831,18
SUMMA RESOR	-200,00	-4 391,18
BILAR		
BILKOSTNADER	-3 262,95	-880,35
FÖRSÄKRINGAR	-281,52	-265,48
DIESEL/ÖVRIG BILSKATT	-140,30	-94,90
SUMMA BILAR	-3 684,77	-1 240,73
KONTOR OCH ADMINISTRATION		
TELEFON	-417,78	-552,91
PORTON/FRAKTER	-63,52	-37,91
ADB-TILLBEHÖR	0,00	-81,15
ADB-KOSTNADER	-354,62	-472,06
KONTORSMAT/TILLBEHÖR	-138,20	-120,98
TIDNINGSPREN.	-77,00	-34,50
SUMMA KONTOR OCH ADMINISTRATION	-1 051,12	-1 299,51
KÖPTA TJÄNSTER		
BOKFÖRING/ADB-SERVICE	-836,00	-799,00
MEDLEMSAVGIFTER	-132,00	-213,00
SUMMA KÖPTA TJÄNSTER	-968,00	-1 012,00
FÖRSÄKRINGAR		
BRAND-/SKADEFÖRSÄKRING	-506,12	-502,21
SUMMA FÖRSÄKRINGAR	-506,12	-502,21
SERVICEAVGIFTER		
BANKKOSTNADER, 0 %	-80,85	-44,17
SUMMA SERVICEAVGIFTER	-80,85	-44,17
ÖVRIGA KOSTNADER FÖR AFFÄRSV.		
ÖVRIGA AFFÄRSKOSTNADER	-850,00	-848,50
SUMMA ÖVRIGA KOSTNADER FÖR AFFÄRSV.	-850,00	-848,50
SUMMA ÖVRIGA RÖRELSEKOSTNADER	-9 744,81	-10 704,49
R Ö R E L S E V I N S T	-1 115,64	2 085,46
FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOST.		
ÖVR.RÄNTE- OCH FINANSIELLA INT		
RÄNTEINTÄKTER, SKATTEKONTOT	0,28	0,00
SUMMA ÖVR.RÄNTE- OCH FINANSIELLA INT	0,28	0,00
SUMMA FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOST.	0,28	0,00
V I N S T FÖRE EXT.ORDNÄRA	-1 115,36	2 085,46
V I N S T FÖRE RES. OCH SKAT	-1 115,36	2 085,46
DIREKTA SKATTER		
RÄKENSKAPSPER. KALK. SKATT	0,00	1 058,00
FÖRSKOTTSSKATT, RÄKENSKAPSPER.	0,00	-1 559,99
SLUTGILTIG SKATT, FÖREG. RÅK.P	3 743,73	-3 784,00
SUMMA DIREKTA SKATTER	3 743,73	-4 285,99
RÄKENSKAPSPER. V I N S T (-FÖRLUST)	2 628,37	-2 200,53

Resultaträkning 01.01.2011-31.12.2011			
1725306-3	2011	2010	
RESULTATRÄKNING			
OMSÄTTNING			
FÖRSÄLJNING			
3000 FÖRSÄLJNING	79 459,08	59 407,82	
3001 FÖRSÄLJNING AV BYGGTJÄNSTER	9 781,00	0,00	
SUMMA FÖRSÄLJNING	89 240,08	59 407,82	
OMSÄTTNING			
MATERIAL OCH TJÄNSTER			
INKÖP UNDER RÄKENSKAPSPERIODEN			
INKÖP AV MATERIAL OCH VAROR			
4000 INKÖP	-27 242,42	-16 828,75	
SUMMA INKÖP AV MATERIAL OCH VAROR	-27 242,42	-16 828,75	
ÖVRIGA (INDIREKTA) MATERIAL			
4310 TILLBEHÖR	-68,86	-317,78	
4311 TILLBEHÖR, 0 %	0,00	-201,60	
4320 RESERVDLAR/UNDERHÅLLSMAT.	-481,13	-250,47	
4340 ARBETSKLÄDER/SKYDD	-717,08	-256,88	
4350 VERKTYG/INVENT. < 3 ÅR	-199,31	-160,00	
SUMMA ÖVRIGA (INDIREKTA) MATERIAL	-1 466,38	-1 186,73	
INKÖPENS KORREKTIVPOSTER			
4650 INKÖPSFRAKTER, INRIKES	-90,88	-138,01	
SUMMA INKÖPENS KORREKTIVPOSTER	-90,88	-138,01	
SUMMA INKÖP UNDER RÄKENSKAPSPERIODEN	-28 799,68	-18 153,49	
SUMMA MATERIAL OCH TJÄNSTER	-28 799,68	-18 153,49	
PERSONALKOSTNADER			
LÖNER O. ARVODEN			
FASTA LÖNER			
5050 FASTA LÖNER	-21 875,00	-11 625,00	
5080 FASTA LÖNER, ÅGARN	-16 000,00	-16 000,00	
SUMMA FASTA LÖNER	-37 875,00	-27 625,00	
SUMMA LÖNER O. ARVODEN	-37 875,00	-27 625,00	
LÖNEBIBOKSTNADER			
PENSIONSPOSTNADER, FASTA			
5250 ARPL	-3 949,01	-2 228,85	
SUMMA PENSIONSPOSTNADER, FASTA	-3 949,01	-2 228,85	
ÖVRIGA LÖNEBIBOKSTNADER, FASTA			
5350 SOC.SKYDDSAVGIFT	-802,95	-616,05	
5360 ARBETSLÖSHETSFÖRS.	-142,69	-3,78	
5370 OLYCKSFALLS/GRUPPLIVFÖRS.	-1 234,05	-481,73	
SUMMA ÖVRIGA LÖNEBIBOKSTNADER, FASTA	-2 179,69	-1 101,56	
SUMMA LÖNEBIBOKSTNADER	-6 128,70	-3 330,41	
SUMMA PERSONALKOSTNADER	-44 003,70	-30 955,41	
AVSKRIVNINGAR OCH NEDSKR.			
PLANMÄSSIGA AVSKRIVNINGAR			
6050 AVSKR., MASKINER O. INVENT.	-831,00	-1 107,25	
6060 AVSKR., BILAR/FORDON	-421,00	-562,50	
SUMMA PLANMÄSSIGA AVSKRIVNINGAR	-1 252,00	-1 669,75	
SUMMA AVSKRIVNINGAR OCH NEDSKR.	-1 252,00	-1 669,75	
ÖVRIGA RÖRELSEKOSTNADER			
INVENTARIEUTGIFTER			
6110 3-ÅRSINVENTARIER	-209,75	-877,72	
SUMMA INVENTARIEUTGIFTER	-209,75	-877,72	
PERSONALKOSTNADER			
6260 ARBETSHÄLSOVÅRD	-8,76	0,00	
6265 ARBETSPATSHÄLSOVÅRD, 9 %	-6,17	0,00	
SUMMA PERSONALKOSTNADER	-14,93	0,00	
VERKSAMHETSUTRYMMEN			
6400 EL-KOSTNADER	-257,39	0,00	
6430 VÄRME	-2 029,25	-1 484,51	
SUMMA VERKSAMHETSUTRYMMEN	-2 286,64	-1 484,51	
MARKNADSFÖRING			
6510 ANNONSERING	0,00	-11,72	
6511 ANNONSERING, 0 %	0,00	-30,00	
SUMMA MARKNADSFÖRING	0,00	-41,72	

1725306-3

Resultaträkning 01.01.2011-31.12.2011

	2011	2010
RESOR		
6561 RESEBILJETTER, 0 %	0,00	-200,00
6580 DAGTRAKTAMENTEN	-170,00	0,00
6590 KM-ERSÄTTNING	-249,10	0,00
SUMMA RESOR	-419,10	-200,00
BILAR		
6600 BILKOSTNADER	-2 007,82	-3 262,95
6620 FÖRSÄKRINGAR	-292,95	-281,52
6640 DIESEL/ÖVRIG BILSKATT	-168,36	-140,30
SUMMA BILAR	-2 469,13	-3 684,77
KONTOR OCH ADMINISTRATION		
6700 TELEFON	-345,93	-417,78
6720 PORTON/FRAKTER	-18,30	-63,52
6721 PORTON/FRAKTER, 0 %	-25,05	0,00
6735 ADB-KOSTNADER	-346,98	-354,62
6740 KONTORSMAT./TILLBEHÖR	-290,00	-138,20
6760 LITTERATUR, 9 %	-112,93	0,00
6761 TIDNINGSPREN., 0 %	-87,50	-77,00
SUMMA KONTOR OCH ADMINISTRATION	-1 226,69	-1 051,12
KÖPTA TJÄNSTER		
6800 BOKFÖRING/ADB-SERVICE	-858,00	-836,00
6850 MEDLEMSAVGIFTER	-134,00	-132,00
SUMMA KÖPTA TJÄNSTER	-992,00	-968,00
FÖRSÄKRINGAR		
6870 BRAND-/SKADEFÖRSÄKRING	-551,84	-506,12
SUMMA FÖRSÄKRINGAR	-551,84	-506,12
SERVICEAVGIFTER		
6901 BANKKOSTNADER, 0 %	-127,14	-80,85
SUMMA SERVICEAVGIFTER	-127,14	-80,85
ÖVRIGA KOSTNADER FÖR AFFÄRSV.		
6990 ÖVRIGA AFFÄRSKOSTNADER	-38,50	-850,00
SUMMA ÖVRIGA KOSTNADER FÖR AFFÄRSV.	-38,50	-850,00
OAVDRAGBARA KOSTNADER		
7030 FÖRS.RÄNTA, SKATTER	-6,00	0,00
SUMMA OAVDRAGBARA KOSTNADER	-6,00	0,00
SUMMA ÖVRIGA RÖRELSEKOSTNADER	-8 341,72	-9 744,81
RÖRELSEVINST	6 842,98	-1 115,64
FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOST.		
ÖVR.RÄNTE- OCH FINANSIELLA INT		
7330 RÄNTEINTÄKTER, SKATTEKONTOT	0,29	0,28
SUMMA ÖVR.RÄNTE- OCH FINANSIELLA INT	0,29	0,28
SUMMA FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOST.	0,29	0,28
VINST FÖRE EXT.ORDNÄRA	6 843,27	-1 115,36
VINST FÖRE RES. OCH SKAT	6 843,27	-1 115,36
DIREKTA SKATTER		
8800 RÄKENSKAPSPER. KALK. SKATT	-948,00	0,00
8810 FÖRSKOTTSSKATT, RÄKENSKAPSPER.	-542,22	0,00
8820 SLUTGILTIG SKATT, FÖREG. RÄK.P	0,00	3 743,73
SUMMA DIREKTA SKATTER	-1 490,22	3 743,73
RÄKENSKAPSPER. VINST (-FÖRLUST)	5 353,05	2 628,37

1725306-3

Balansräkning 31.12.2011

	2011	2010
AKTIVA		
BESTÅENDE AKTIVA		
MATERIELLA TILLGÅNGAR		
MASKINER OCH INVENTARIER		
1220 INVENTARIER	1 282,50	1 710,00
1223 INVENTARIER, AVSKRIVNING	-321,00	-427,50
1255 MASK./INVENT., MOMS 0 %	2 039,25	2 719,00
1258 MASK./INVENT., MOMS 0 %, AVSKR.	-510,00	-679,75
1265 BILAR/FORDON, MOMS 0 %	1 687,50	2 250,00
1268 BILAR/FORDON, MOMS 0 %, AVSKRIVN.	-421,00	-562,50
SUMMA MASKINER OCH INVENTARIER	3 757,25	5 009,25
SUMMA MATERIELLA TILLGÅNGAR	3 757,25	5 009,25
SUMMA BESTÅENDE AKTIVA	3 757,25	5 009,25
RÖRLIGA AKTIVA		
KORTFRISTIGA FORDRINGAR		
FÖRSÄLJNINGSFORDRINGAR		
1600 FÖRSÄLJNINGSFORDRINGAR	0,00	0,00
SUMMA FÖRSÄLJNINGSFORDRINGAR	0,00	0,00
RESULTATREGLERINGAR		
1790 SKATTER	0,00	0,00
SUMMA RESULTATREGLERINGAR	0,00	0,00
SUMMA KORTFRISTIGA FORDRINGAR	0,00	0,00
KASSA OCH BANKTILLGODOHAVANDEN		
1940 ANDELSBANKEN	36 215,99	32 749,63
SUMMA KASSA OCH BANKTILLGODOHAVANDEN	36 215,99	32 749,63
SUMMA RÖRLIGA AKTIVA	36 215,99	32 749,63
SUMMA AKTIVA	39 973,24	37 758,88

1725306-3

Balansräkning 31.12.2011

	2011	2010
PASSIVA		
EGET KAPITAL		
AKTIEKAPITAL		
2000 AKTIEKAPITAL	8 000,00	8 000,00
SUMMA AKTIEKAPITAL	8 000,00	8 000,00
RESULTAT FRÅN TIDIGARE RÄKENSK		
PERIODENS DIVIDENDUTDELNING		
2050 DIVIDENDUTDELNING PERIODEN	-1 650,00	-1 550,00
SUMMA PERIODENS DIVIDENDUTDELNING	-1 650,00	-1 550,00
BALANSER, VINST FR. TIDIGARE ÅR		
2080 BALANSER, VINST FR. TIDIGARE ÅR	10 384,69	9 306,32
SUMMA BALANSER, VINST FR. TIDIGARE ÅR	10 384,69	9 306,32
SUMMA RESULTAT FRÅN TIDIGARE RÄKENSK	8 734,69	7 756,32
RÄKENSKAPSPERIODENS RESULTAT	5 353,05	2 628,37
SUMMA EGET KAPITAL	22 087,74	18 384,69
FRÄMMANDE KAPITAL		
KORTFRISTIGT FRÄM. KAPITAL		
LEVERANTÖRSKULDER		
2700 LEVERANTÖRS SKULDER	0,00	57,23
SUMMA LEVERANTÖRSKULDER	0,00	57,23
SKATTESKULDER		
2790 KALKYLERAD SKATTESKULD	948,00	0,00
SUMMA SKATTESKULDER	948,00	0,00
ÖVRIGA SKULDER		
LÖNESKULDER		
2810 SKATTEINNEH.SKULD	9 070,00	8 000,00
2820 SOC.AVG.SKULD	445,20	356,80
SUMMA LÖNESKULDER	9 515,20	8 356,80
ÖVRIGA KORTFRISTIGA SKULD		
2870 ÖVR. KORTF. SKULDER	6 288,58	4 638,58
SUMMA ÖVRIGA KORTFRISTIGA SKULD	6 288,58	4 638,58
MOMS-SKULD		
2900 MOMS SKULD/BETALNINGAR	8,72	3 721,58
SUMMA MOMS-SKULD	8,72	3 721,58
SUMMA ÖVRIGA SKULDER	15 812,50	16 716,96
RESULTATREGLERINGAR		
KALKYLERADE LÖNEBIKOSTNADER		
2940 APL-SKULD	1 125,00	2 600,00
SUMMA KALKYLERADE LÖNEBIKOSTNADER	1 125,00	2 600,00
SUMMA RESULTATREGLERINGAR	1 125,00	2 600,00
SUMMA KORTFRISTIGT FRÄM. KAPITAL	17 885,50	19 374,19
SUMMA FRÄMMANDE KAPITAL	17 885,50	19 374,19
SUMMA PASSIVA	39 973,24	37 758,88

INTERVJU MED ÄGAREN OCH ÖVERTAGAREN

1. När är företaget grundat och var är företaget verksamt?
2. Vilka tjänster utförs i företaget?
3. Hur ser ägarstrukturen ut i företaget?
4. Hurudan är konkurrenssituationen?
5. Hurudan är den ekonomiska situationen i företaget?
6. Av vilka orsaker är en generationsväxling aktuell?
7. Av vilka orsaker vill övertagaren ta över företaget?
8. Hur länge har övertagaren jobbat i företaget?
9. Hur ser tidsplanen ut? När borde generationsväxlingen påbörjas eller vara slutförd?
10. Hur ser övertagarens framtidsplaner ut? Nyinvesteringar? Anställda?
11. Tänker överlåtaren fortsätta i företaget efter generationsväxlingen och i så fall i vilken mån?
12. Har övertagaren/ni funderat på finansiering och vilka stöd som kan sökas?
Har ni redan sökt om någon form av finansiering?
13. Vilka krav har överlåtaren vid överlåtelsen (vederlag/övriga inkomster)?
14. Hur har överlåtaren tänkt kompensera övriga barn i familjen?
15. Är det annat ni vill få svar på genom detta lärdomsprov?